

ANALIZA RYNKU TURYSTYCZNEGO NIEMIEC

Barbara Panek
Turystyka i Rekreacja
I rok SUM, gr. T1
Numer indeksu 38171

Kraków 2010

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
ROZDZIAŁ I	
OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NIEMIEC	6
1.1. Położenie geograficzne.	6
1.2. Ustrój, ludność, gospodarka.	7
1.3. Warunki naturalne rozwoju turystyki.	11
1.4. Regiony koncentracji ruchu turystycznego.	13
1.5. Dostępność komunikacyjna.	21
1.6. Baza noclegowa.	23
ROZDZIAŁ II	
RYNEK RECEPCJI TURYSTYCZNEJ NIEMIEC	25
2.1. Rynek Niemiec jako część regionu i subregionu w ruchu turystycznym.	25
2.2. Przyjazdy turystów zagranicznych do Niemiec.	26
2.3. Kierunki z których przyjeżdżają turyści.	27
2.4. Odwiedzane regiony w Niemczech przez turystów zagranicznych.	29
2.5. Profile turystów.	31
2.6. Cele przyjazdów.	32
2.7. Środki lokomocji w podróżach do Niemiec.	34
2.8. Miejsce zakwaterowania.	34
2.9. Przychody z turystyki międzynarodowej.	35
2.10. Prognozy przyjazdów turystów do Niemiec na 2015 r.	36
ROZDZIAŁ III	
RYNEK EMISJI TURYSTYCZNEJ NIEMIEC	38
3.1. Turystyka krajowa.	38
3.1.1. Kierunki wyjazdów krajowych Niemców.	38
3.1.2. Profile turystów.	39
3.1.3. Środki transportu.	40
3.1.4. Formy wypoczynku Niemców w podróżach krajowych.	41

3.1.5. Baza noclegowa.	41
3.1.6. Długość pobytu.	42
3.1.7. Sezonowość wyjazdów krajowych.	42
3.1.8. Organizacja wyjazdów krajowych.	43
3.1.9. Źródła informacji Niemców o wycieczkach.	43
3.2. Turystyka zagraniczna.	44
3.2.1. Kierunki wyjazdów zagranicznych Niemców.	44
3.2.2. Profile turystów.	45
3.2.3. Środki transportu.	46
3.2.4. Baza noclegowa.	47
3.2.5. Długość pobytu.	47
3.2.6. Sezonowość wyjazdów zagranicznych.	48
3.2.7. Organizacja wyjazdów zagranicznych.	48
3.2.8. Wydatki Niemiec na turystykę zagraniczną.	49

ROZDZIAŁ IV

ZNACZENIE RYNKU TURYSTYCZNEGO NIEMIEC DLA POLSKI	51
4.1. Charakterystyka przyjazdów Niemiec do Polski.	51
4.1.1. Przyjazdy turystów niemieckich do Polski.	51
4.1.2. Kierunki przyjazdów Niemców do Polski.	52
4.1.3. Profile turystów niemieckich na tle profilów turystów z innych krajów.	53
4.1.4. Cele przyjazdów Niemców na tle celów turystów z innych krajów.	54
4.1.5. Baza noclegowa Niemców w Polsce na tle bazy noclegowej turystów z innych krajów.	54
4.1.6. Długość pobytu Niemców w Polsce na tle długości pobytu turystów z innych krajów.	55
4.1.7. Sposób organizacji przyjazdów Niemców do Polski na tle sposobów organizacji przyjazdów turystów z innych krajów.	56
4.1.8. Wydatki turystów niemieckich w Polsce.	57
4.2. Charakterystyka wyjazdów Polaków do Niemiec.	58
4.2.1. Wyjazdy turystów polskich do Niemiec.	58
4.2.2. Kierunki wyjazdów.	59
4.2.3. Profile turystów.	60
4.2.4. Cele wyjazdów.	60

4.2.5. Długość pobytu.	61
4.2.6. Sposób organizacji wyjazdu.	61
4.2.7. Wydatki turystów polskich w Niemczech.	61
4.2.8. Środki lokomocji.	62
4.3. Ruch turystyczny w Polsce i w Niemczech – podsumowanie.	63
ZAKOŃCZENIE	64
BIBLIOGRAFIA	65
WYKAZ RYCIN I TABEL	67

WSTĘP

Położone w Europie Środkowej Niemcy są miejscem szczególnym i niepowtarzalnym. Od lat przyciągają turystów z całego świata, oferując niezliczone atrakcje. Z uwagi na ogromną rolę jaką pełnią na rynku światowym, jak również ze względu na znaczenie niemieckiego rynku turystycznego dla Polski w pracy podjęto próbę analizy rynku turystycznego tego kraju.

Niniejsza praca składa się z czterech rozdziałów. W rozdziale pierwszym dokonano ogólnej charakterystyki terenu badań. Omówione zostało położenie geograficzne, ustrój, gospodarka, warunki naturalne rozwoju turystyki, a także zagadnienia dotyczące dostępności komunikacyjnej i bazy noclegowej. Również ten rozdział poświęcony jest charakterystyce regionów koncentracji ruchu turystycznego Niemiec. Następnie w rozdziale drugim przedstawiono rynek recepcji turystycznej Niemiec, skupiając główną uwagę na kierunkach z których przyjeżdżają turyści do Niemiec, ich profilach, celach, miejscach zakwaterowania i środkach lokomocji wykorzystywanych w podróżach do Niemiec. W rozdziale trzecim pt.: „Rynek emisji turystycznej Niemiec” starano się ukazać, gdzie Niemcy podróżują. Dla lepszej analizy wyróżniono rynek krajowych i zagraniczny wyjazdów Niemców. Ostatni rozdział pracy poświęcony jest znaczeniu rynku turystycznego Niemiec dla Polski. Poruszona została również kwestia podobieństw i różnic turystów podróżujących z Niemiec do Polski na tle turystów z innych krajów.

Źródłem informacji w mojej pracy była literatura tematyczna związana z opisywanymi przeze mnie problemami. Niejednokrotnie korzystałam z książek ukazujących rynek turystyczny Niemiec i poszczególne jego regiony. Wiadomości na temat środowiska geograficznego i przyrodniczego zaczerpnęłam z książki „Europa: geografia turystyczna” Zygmunta Kruczka. Opisując bogactwo atrakcji środowiska geograficznego oraz zabytki poszczególnych regionów Niemiec posłużyłam się materiałem zebrany w książce Jadwigi Warszzyńskiej „Geografia turystyczna świata cz.1”. Dużo informacji uzyskałam z Przewodnika Wiedzy i Życia „Niemcy”. W swej pracy często korzystałam z rocznika statystycznego Niemiec „Statistisches Jahrbuch 2009 Für die Bundesrepublik Deutschland”. Ważnym źródłem informacji były raporty ze stron internetowych różnych organizacji turystycznych m.in. DZT, UNWTO, POT i IT. Do pracy dołączony został także bogaty materiał w postaci wykresów i tabel dla lepszego zobrazowania tematu.

ROZDZIAŁ I

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NIEMIEC

1.1. Położenie geograficzne.

Republika Federalna Niemiec leży w Europie Środkowej. Graniczy z Holandią, Belgią, Luksemburgiem i Francją na zachodzie, Szwajcarią i Austrią na południu, Czechami i Polską na wschodzie oraz z Danią na północy. Niemcy mają dostęp do Morza Bałtyckiego i Morza Północnego. Całkowita długość granicy lądowej wynosi 3 621 km, a długość wybrzeża – 2 389 km. Stolicą Niemiec jest Berlin. Do głównych miast Niemiec należą Berlin, Kolonia, Monachium, Frankfurt nad Menem, Dortmund, Hamburg.¹

Niemcy zajmują powierzchnię ponad 357 tys. km² i pod tym względem znajdują się na 63 miejscu na świecie.

Ryc.1. Mapa Niemiec

Źródło: http://www.niemcy.ovh.org/images/Niemcy_Mapa.png (Data odczytu: 4.03.2010)

¹ Praca zbiorowa pod red. T. Słabczyński, Encyklopedia Geografii, Wydawnictwo Gutenberga-KWE, Warszawa-Poznań 1997, s.71

Tab. 1 Długość granic lądowych Niemiec

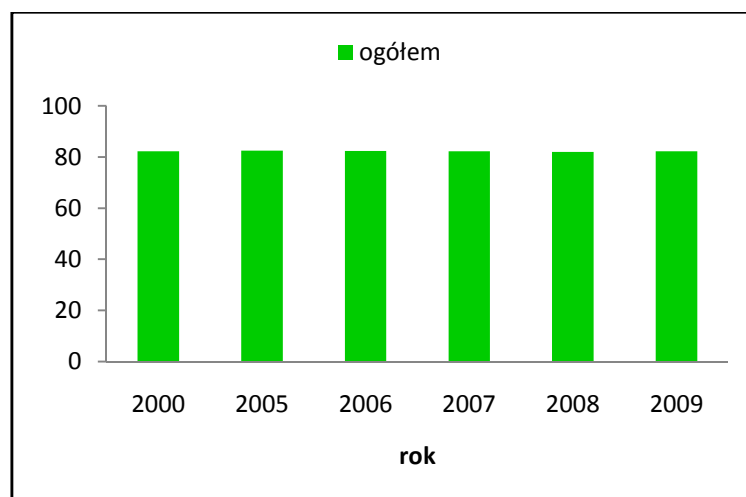
Kraj	Dania	Holandia	Belgia	Luksemburg	Francja	Szwajcaria	Austria	Republika Czeska	Polska
Długość granic	67km	567km	156km	135km	448km	316km	815km	811km	442km

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.21

1.2. Ustrój, ludność, gospodarka.

Ustrój Republiki Federalnej Niemiec to demokratyczna republika federalna. Niemcy są federacją państw związkowych zwanych landami. Stolicą Niemiec jest Berlin. W skład Niemiec wchodzi 16 krajów związkowych, każdy z nich posiada swój własny rząd i parlament. O polityce wewnętrznej i zewnętrznej państwa decyduje parlament federalny (Bundestag), prezydent i rząd federalny na czele z kanclerzem.²

Niemcy są krajem Unii Europejskiej o zdecydowanie największej liczbie ludności. W Europie pod tym względem znajdują się na drugim miejscu.

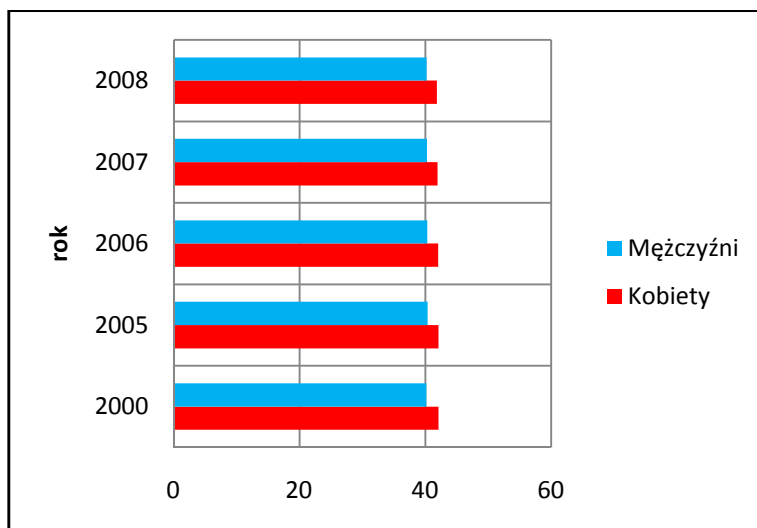

Ryc. 2. Liczba ludności Niemiec (w mln)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.28

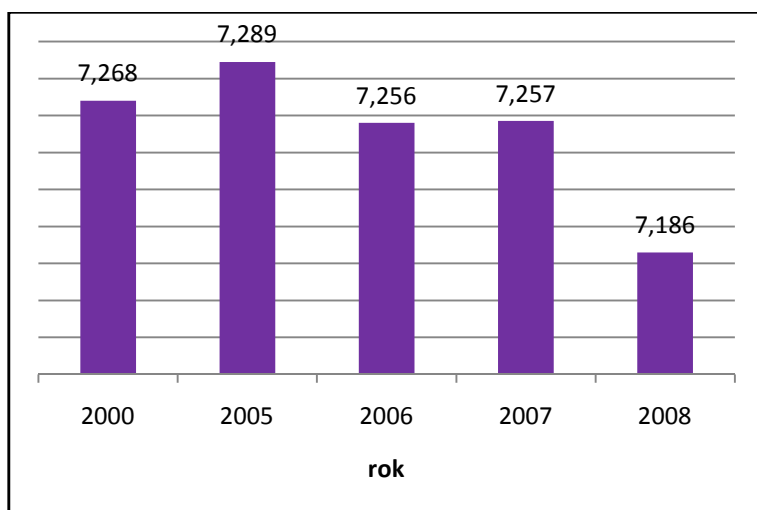
² http://www.niemcy.ovh.org/ustroj_polityczny.html (Data odczytu: 5.03.2010)

W 2009 roku liczba ludności Niemiec wynosiła ponad 82 mln, jak widać z wykresu nastąpił niewielki wzrost w porównaniu do roku 2008. Liczba ludności wzrosła o 0,2%. W ogólnej liczbie ludności kobiety stanowiły większość. Niemcy stanowią około 92% populacji kraju. W 2009 r. osoby w wieku 60 lat i powyżej stanowiły 25,7% ogółu ludności, natomiast osoby w wieku poniżej 15 roku życia tylko 13,5% ogółu społeczeństwa.

Ryc. 3. Liczba ludności z podziałem na płeć (w mln)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.28

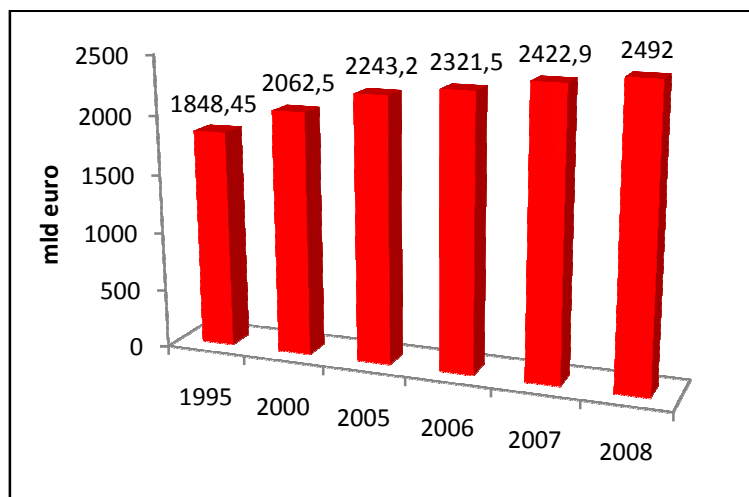

Ryc.4 Liczba cudzoziemców w Niemczech (w mln)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.28

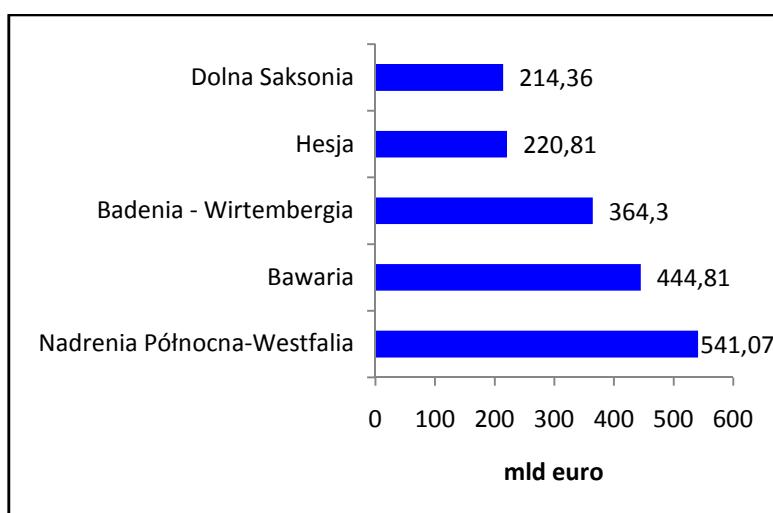

Udział cudzoziemców w ogólnej liczbie ludności wynosi 8,8%. Na przestrzeni 8 lat ich liczba nie uległa znacznym zmianom. Wahania są niewielkie. W 2008 roku nastąpił spadek o 0,98 % populacji cudzoziemców w odniesieniu do roku poprzedniego. Dominującą mniejszością narodową występującą w Niemczech są Turcy – 2,06 % ogółu społeczeństwa. Inne mniejszości to Serbowie, Chorwaci, Włosi, Polacy, Rosjanie, Grecy i Hiszpanie.³

Ryc.5. PKB Niemiec w mld euro

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.631

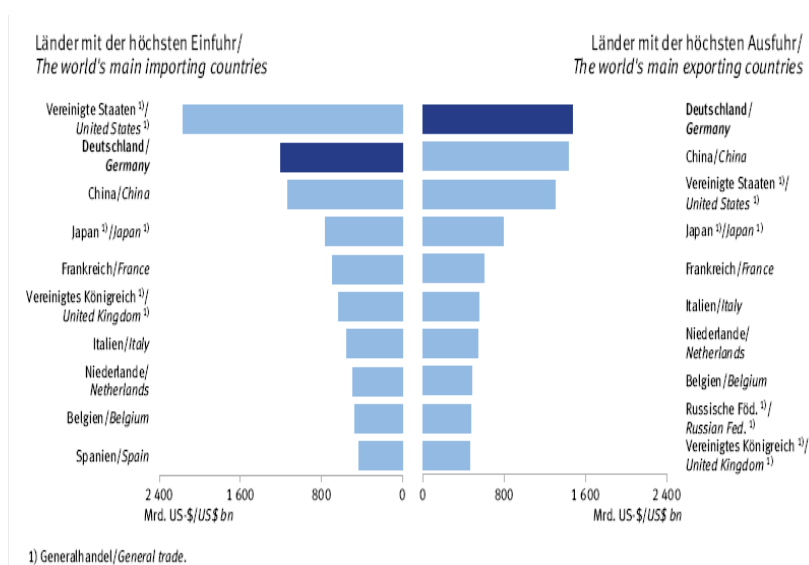
Ryc. 6. PKB w krajach związkowych w 2008 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.661

³ Statistisches Jahrbuch 2009 Für die Bundesrepublik Deutschland s. 28

W 2008 roku 68,1 % osób (z ogólnej liczby zatrudnionych) zatrudnionych było w sektorze usług – w tym 23,1 % w handlu, hotelach, restauracjach, transporcie , natomiast w sektorze przemysłu 29,7 %, a w sektorze - rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo 2,2%.

Niemcy pod względem gospodarczym należą do najlepiej rozwiniętych krajów świata, w rankingu zajmują czwartą pozycję po USA, Japonii i Chinach. Wielkość produktu krajowego brutto (PKB) wytworzonego w 2007 r. wynosiła 2 422,90 mld euro, co odpowiada 29 453 euro na głowę mieszkańca. Natomiast już w 2008 roku wielkość PKB wynosiła 2 492 mld euro, w przeliczeniu na głowę mieszkańca 30 342 euro. Wzrost PKB w roku 2008 do 2007 wyniósł około 3%. Najwyższy PKB w 2008 r. odnotowano w kraju związkowym Nadrenia Północna-Westfalia 541,07 mld euro, drugie miejsce ma Bawaria 444,81 mld euro. Ze względu na najwyższy produkt krajowy brutto i największą liczbę ludności wśród krajów w Unii Europejskiej Niemcy są najważniejszym rynkiem w Europie.

Ryc.7. Miejsce Niemiec w imporcie i eksporcie towarów na świecie w 2008 r.

Źródło: Statistisches Jahrbuch 2009 s.718

Niemcy są największym na świecie eksporterem towarów. Wartość eksportu w 2008 roku wynosiła 1177,14 mld euro, w porównaniu do roku poprzedniego nastąpił wzrost o 3,5 %.⁴ Ze względu na duże zainteresowanie na eksport Niemcy zainteresowane są otwartymi rynkami. Najważniejszymi partnerami handlowymi są Francja, USA i Wielka

⁴ Statistisches Jahrbuch 2009 Für die Bundesrepublik Deutschland s.643,644,661

Brytania. Motorem handlu zagranicznego jest przede wszystkim przemysł, dlatego też gospodarka Niemiec jest ukierunkowana globalnie. Najważniejszymi ośrodkami gospodarczymi Niemiec są Zagłębie Ruhry (region przemysłowy przeobrażający się w ośrodek zaawansowanych technologii i ośrodek usługowy), rejon Monachium i Stuttgartu (branża high-tech, przemysł samochodowy), Frankfurt nad Menem (finanse), Kolonia, Hamburg (port, budowa samolotu Airbus, media) oraz Lipsk. Do najbardziej liczących się branż w Niemczech należy produkcja samochodów. Zatrudniony jest w niej co siódmy pracownik, a jej udział w eksporcie wynosi 40 proc. O kształcie gospodarki niemieckiej przede wszystkim decyduje 3,4 miliona małych i średnich przedsiębiorstw, osoby pracujące na własny rachunek i w wolnych zawodach. Małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią 99,7 % wszystkich przedsiębiorstw.

W skali międzynarodowej Niemcy mają bardzo wysoką stopę życiową. Niemcy są atrakcyjnym ośrodkiem dla inwestorów zagranicznych ze względu na swoje centralne położenie geograficzne, bardzo dobrze rozwiniętą infrastrukturę, bezpieczeństwo prawne oraz kwalifikacje pracowników. Niemcy należą do najważniejszych ośrodków gospodarczych, charakteryzujących się dobrymi warunkami dla działalności przedsiębiorstw oraz wysokim poziomem działalności badawczo-rozwojowej.⁵

1.3. Warunki naturalne rozwoju turystyki.

Niemcy są bardzo zróżnicowane krajobrazowo. Na ich terytorium można wyróżnić cztery główne krainy geograficzne: Nizinę Niemiecką (na północy), Średniogórze Niemieckie (w części centralnej i południowej), Wyżynę Bawarską i Alpy (na południu). W północno-wschodniej części Niziny Niemieckiej znajdują się pojezierza: Szlezwicko-Holsztyńskie, Meklemburskie i Brandenburskie. W skład Średniogórza Niemieckiego wchodzi masywy górskie: Harz, Góry Reńskie, Góry Łupkowe, Vogelsberg i Rhon, Las Turyński, Las Frankoński, Smreczany, Rudawy, Las Czeski i Schwarzwald z najwyższym szczytem Feldbergiem (1495 m n.p.m.). Wyżyna Bawarska i trzy grupy górskie Północnych Alp Wapiennych (Alpy Algawskie, Alpy Bawarskie i Alpy Salzburskie)

---

⁵ http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/fileadmin/festplatte/sprachen/download/polnisch/TAT_POL_06Wirtsch.PDF (Data odczytu: 6.03.2010)

zajmują około 6% terytorium Niemiec. W Alpach Bawarskich leży najwyższy szczyt Niemiec Zugspitze (2963 m n.p.m.).

Kraj położony jest w większości w zlewisku Morza Północnego, część północno-wschodnia w zlewisku Morza Bałtyckiego a część południowa – Morza Czarnego. Największe z jezior – Bodeńskie, leży na południu na granicy z Austrią i Szwajcarią. Natomiast większość jezior znajduje się na pojezierzu Meklemburskim. Najważniejszą rzeką Niemiec jest Ren, a drugą z kolei Łaba. Dorzecze Renu stanowi ważną sieć dróg wodnych.

Niemcy leżą w strefie klimatu umiarkowanego. W północnej części kraju przeważają wpływy morskich mas powietrza, które powodują, że lata są dość chłodne a zimy łagodne. W części wschodniej kraju wyraźnie zaznaczają się wpływy kontynentalne, dlatego zimy bywają tu ostrzejsze, a lata gorętsze. Najwięcej opadów i najniższe temperatury notowane są w Alpach.

Mniej więcej 30% powierzchni kraju pokrywają lasy. W Niemczech środkowo-północnych jest to głównie las mieszany, z dużym udziałem buka, brzozy, jodły i sosny. W wyżej położonych południowych częściach kraju dominują lasy iglaste, przede wszystkim świerkowe. W zachodnich partiach kraju, w zasięgu wpływów łagodnego klimatu atlantyckiego, pojawia się las mieszany liściasty typu południowego z bukiem, lipą i kasztanem. Równiny środkowo niemieckie pokrywają łąki, wrzosowiska i torfowiska z niewielką ilością drzew, przeważnie sosnami. Przedgórze alpejskie i Alpy charakteryzują się układem zalesienia typowym dla krajobrazu wysokogórskiego (od podnóża gór ku szczytom: regle liściaste, lasy iglaste, kosodrzewina, łąki i hale, roślinność skalna, wreszcie pozbawione roślinności skały, w najwyższych partiach przez cały rok pokryte lodowcami).

Świat zwierzęcy jest typowy dla Europy Środkowej. W lasach spotkać można jelenie, sarny, daniela, dziki, a w wysokich Alpach również kozice. Ornitofauna jest bardzo przetrzebiona, dotyczy to zwłaszcza ptaków wodnych i błotnych np. bocianów w Niemczech niemal już nie ma.⁶

Duże zróżnicowanie warunków naturalnych przyciąga do Niemiec ogromną liczbę turystów, chcących zarówno wypocząć jak i aktywnie spędzić czas. Niemcy to kraj szczególnie atrakcyjny, wśród charakterystycznych elementów krajobrazu turyści odnajdują m.in. liczne zamki, pałace oraz miasta historyczne. Alpy przyciągają

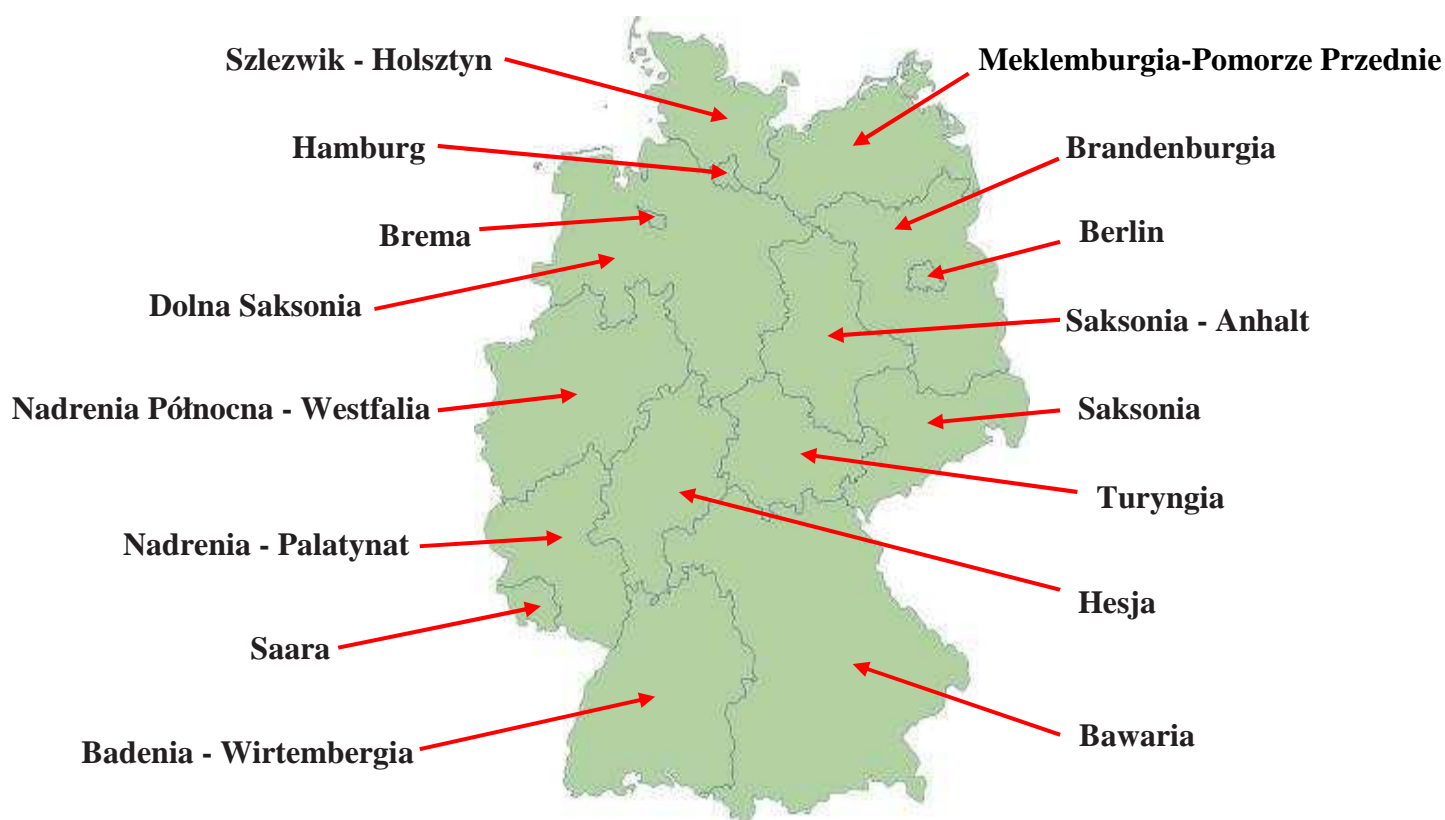
---

⁶ Kruczek Z., *Europa geografia turystyczna*, Proksenia, Kraków 2008, s.107-110

miłośników wspinaczki, jazdy na rowerach górskich, lotniarstwa i narciarstwa. Natomiast na wybrzeże lub nad jeziora tłumnie ściągają amatorzy żeglarstwa, windsurfingu i plażowania.

1.4. Regiony koncentracji ruchu turystycznego.

Kraj, który dziś nosi nazwę Niemcy to państwo federalne, w którym regiony turystyczne utożsamiane są z krajami związkowymi. Stanowią one jedność pod względem politycznym, ale nie pod względem krajobrazowym lub kulturalnym. Należy tu dostrzec wielką różnorodność, która jest nie tylko wynikiem przeszłości, ale przede wszystkim wpływem odmiennych cech środowiska przyrodniczego landów. Dla turystyki krajowej główne znaczenie mają obszary bliskiego wypoczynku, dużą rolę odgrywiają uzdrowiska. Natomiast turystów zagranicznych przyciągają miejsca o wysokich walorach kulturowych i historycznych, przede wszystkim stare miasta leżące w dolinie Renu i Dunaju.

Ryc.8. Kraje związkowe Niemiec

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: www.wikipedia.pl/niemcy (Data odczytu: 4.03.2010)

BAWARIA

Bawaria ma największą w Niemczech powierzchnię terenów wypoczynkowych. Ruch turystyczny krajowy i zagraniczny koncentruje się przeważnie w Alpach, w których znajdują się m.in. ośrodki turystyczno-sportowe, uzdrowiska, centra kongresowe. Ważnym ośrodkiem jest Oberstdorf znany głównie z organizowanego tutaj Turnieju Czterech Skoczni. W Alpach Bawarskich, w miejscowościach górskich, podziwiać można sztukę ludową i uczestniczyć w regionalnych widowiskach. Tutaj leży także największe miasto alpejskie Garmisch-Partenkirchen (Ga-Pa). Dużą rolę w Bawarii odgrywają jeziora w pobliżu których koncentrują się uzdrowiska. W turystyce Bawarii duże znaczenie mają miasta. Stolica Bawarii – Monachium - ośrodek muzealnictwa, miasto pełne zabytków. Do najciekawszych atrakcji turystycznych Monachium należą Pinakoteki, Pałac Nymphenburg, Deutsches Museum, Oktoberfest i Stadion Olimpijski. Inne miasta z licznymi zabytkami to Augsburg (miasto z czasów rzymskich), Ratyzbona, Pasawa, Bamberg (dawna siedziba rodu Babenbergów), Norymberga.

NADRENIA PÓŁNOCNA- WESTFALIA

Kraj ten jest najbardziej zaludnionym i uprzemysłowionym obszarem Niemiec. Zagłębie Ruhry jako największy region przemysłowy Niemiec, stanowi również ośrodek kultury. Na przekształconych terenach poprzemysłowych powstały tereny rekreacyjne, parki, placówki o charakterze kulturalnym, szlaki wodne itd.. Turystyka przyjazdowa koncentruje się przede wszystkim w miastach starożytnych takich jak Kolonia, Bonn, Akwizgran. Miejscem międzynarodowych targów i wielu dorocznych imprez, ze słynną gotycką katedrą jest Kolonia. Drugim miastem również zasługującym na miano turystycznego miasta jest Bonn (dawna stolica RFN, ośrodek naukowy i kulturalny). W pobliżu Bonn znajdują się skupisko skał wulkanicznych Siebengebirge tworzące rezerwat. Innym ważnym miastem historycznym i uzdrowiskiem jest Akwizgran (dawna rezydencja Karola Wielkiego, miejsce koronacji królów niemieckich).

BADENIA-WIRTEMBERGIA

Badenia-Wirtembergia to land z korzystnymi warunkami klimatycznymi, które mają pozytywny wpływ na turystykę. Duże znaczenie turystyczne ma Schwarzwald, region

Jezióra Bodeńskiego, zabytkowe miasta przy szlakach dolinnych Renu i Neckaru. Schwarzwald to największy i najpiękniejszy zalesiony obszar Niemiec, proponujący wspaniałe trasy dla wędrówek. Na skraju Schwarzwaldu położone jest uzdrowisko Baden-Baden z cieplicowymi solankami. Na wschód od Schwarzwaldu ciągną się tereny turystyki poznawczej z licznymi zabytkowymi miastami i zamkami. Znanymi miejscowościami jest Ulm, Ravensburg oraz Weingarten. Na granicy ze Szwajcarią i Austrią leży region Jeziora Bodeńskiego. Ciepły klimat, malownicze krajobrazy i miasta położone nad brzegami jeziora przyciągają rzesze turystów. Przy szlakach dolinnych Renu i Neckaru znajdują się zabytkowe miasta: Karlsruhe z barokowymi założeniami urbanistycznymi, Mannheim-miasto warowne oraz Heidelberg słynny z najstarszego na ziemiach niemieckich uniwersytetu. Nad środkowym Neckarem leży stolica Badenii-Wirtembergii: Stuttgart-ośrodek przemysłowy z najstarszą na świecie fabryką samochodów.

BERLIN

Berlin - stolica Niemiec, leży w sercu wschodniej ich części. Do Berlina przybywa dziesiątki tysięcy turystów z całego świata, których przyciąga niepowtarzalny charakter tego regionu. Berlin to ogromne bogactwo kulturowe-zarówno wspaniałe budowle, koncerty w filharmonii czy znakomite muzea, jak i liczne kluby, galerie i teatry. Położenie Berlina na Pojezierzu Brandenburskim stwarza wyjątkowo korzystne warunki do wypoczynku wewnątrz granic miasta, którego 1/3 powierzchni zajmują obszary zielone. Duże kompleksy leśne oraz naturalne tereny trawiaste z zaroślami umożliwiają wypoczynek i uprawianie różnych form rekreacji. Drogę do Berlina otwiera słynna Brama Brandenburska stanowiąca symbol stolicy. Na wschód od niej znajduje się najstarsza część miasta. Pewnego rodzaju osobliwością jest wyspa muzeów (Museum -Insel) zaliczana do najwspanialszych kompleksów muzealnych na świecie. Kontrast ze starą częścią miasta tworzy pobliski Alexanderplatz z nowoczesną zabudową. W Berlinie Zachodnim znajduje się dzielnica parkowa Tiergarten z jednym z najstarszych (1841 r.) i najbogatszych na świecie ogrodów zoologicznych i słynnym akwariem, jest to miejsce dużej koncentracji ruchu turystycznego. Nowoczesne oblicze Berlina to przede wszystkim kompleks handlowy Europa-Center oraz Peppers Manhattan (centrum rozrywkowo-rekreacyjne). Znanym miejscem jest dzielnica Charlottenburg z zespołem pałacowo-parkowym (pałac Bellevue, pałac W. v. Humboldta, zamek myśliwski Grunewald). W Berlinie po II wojnie światowej wzniesiono dużo wielkich, nowoczesnych, oryginalnych obiektów m.in. gmach

Opery, Filharmonia, Galeria Narodowa, Biblioteka Państwowa Pruskich Dóbr Kultury. Berlin jest wielkim ośrodkiem muzealnictwa. Wśród wielu muzeów znajdują się znane w skali światowej Muzeum Egipskie z popiersiem króla Echnatona i słynną głową jego żony Nefretete oraz Muzeum Pergamońskie. Miasto jest ośrodkiem wielu imprez międzynarodowych (m.in. Berliner Festwochen, Berliner Jazztage, Theatertreffen), kongresów (Międzynarodowe Centrum Kongresowe — ICC) i największych targów turystycznych na świecie (Internationale Tourismus Borse – ITB).

HESJA

Kraj ten ma najwyższy wśród krajów związkowych wskaźnik zalesienia 39%. Turystów przyciągają tu liczne miejscowości wypoczynkowe i uzdrowiska. Na zachodzie wznoszą się góry Taunus z uzdrowiskami klimatycznymi, trasami turystyki wędrownej. Główny ośrodkiem jest Frankfurt nad Menem, dawniej gród frankijski, miasto koronacyjne cesarzy, miejsce licznych synodów i zjazdów. Teraz jest nowoczesnym miastem, miejscem targów międzynarodowych, kongresów, największym węzłem kolejowym Niemiec i jednym z największych w Europie portem lotniczym, po Londynie i Paryżu. Sąsiednie Wiesbaden jest stolicą Hesji, miastem kongresów i popularnym uzdrowiskiem solankowym. We wschodniej części Hesji leżą historyczne miasta: Kassel, Fulda i Marburg.

NADRENIA- PALATYNAT

Kraina położona głównie w obrębie Reńskich Gór Łupkowych, rozcięta dolinami Renu, Mozeli, Lahn. Obszary wypoczynkowe zlokalizowane są głównie w słabo zaludnionych górach Eifel, Hunsruck, dolinie Mozeli, Pfalzer Wald oraz paśmie Westerland. Dla ruchu turystycznego zagranicznego szczególne znaczenie ma przełomowa dolina Renu z kwarcytowymi urwiskami, licznymi zamkami i historycznymi miastami m.in. Koblenca, Moguncja, Wormacja, Spira, Trewir. W Nadrenii-Palatynat znajdują się również uzdrowiska z których duże znaczenie ma Bad Ems z cieplicowymi solankami. Nadrenia i Palatynat słyną z uprawy winnej latorośli. U stóp gór Haardt przebiega tzw. droga winna Palatynatu, a uroczystości winobrania przyciągają wielu turystów.

DOLNA SAKSONIA

Region ten obejmują głównie nizinne tereny aż po wybrzeże Morza Północnego i Wyspy Wschodniofryzyjskie, tylko na południu wznoszą się grzbiety Średniogórza Niemieckiego z górami Harz. Wyspy Wschodniofryzyjskie to atrakcyjny nadmorski obszar wypoczynkowy. Natomiast we wschodniej części regionu znajduje się Pustać Lüneburska stanowiąca także ważny obszar turystyczny. Głównym jej miastem i zarazem uzdrowiskiem jest Lüneburg. W Dolnej Saksonii znajduje się zachodnia część gór Harz. Dawniej był to region górniczy z licznymi osadami, teraz jest to interesujący obszar turystyczny z uzdrowiskami, ośrodkami turystycznymi. Funkcję uzdrowisk i miejscowości uzdrowiskowych pełnią Bad Harzburg, Bad Grund, Bad Sachsa, Bad Lauterberg. Turystów przyciągają w ten rejon również historyczne miasta – Brunshwik, Hildesheim, Wolfsburg, Getynga i inne. Stolicą tego landu jest Hanower, ośrodek przemysłowy znany głównie z organizowanych corocznych targów przemysłowych.

HAMBURG

Hamburg jest największym portem Niemiec, wielkim ośrodkiem przemysłowym, handlowym, komunikacyjnym, naukowym, stanowi również odrębne centrum turystyki. Leży u ujścia rzeki Alster do Łaby. Hamburg jest wielkim, rozległym miastem z zachowanymi licznymi zabytkami architektury. Jezioro powstałe w XIII w. w centrum miasta jest niezwykle atrakcją. Jako miasto rodzinne F. Mendelsoana J. Brahmsa jest jednym z ważnych ośrodków kultury muzycznej. Land ten jest miejscem kongresów i międzynarodowych targów (Hamburger Messe).

SAKSONIA

Region ten stanowią północne obrzeża Masywu Czeskiego. W Saksonii wiele dawnych miasteczek górniczych przekształcone zostało dla potrzeb turystyki np. Annaberg-Buchholz. Pod względem turystycznym najbardziej zagospodarowana jest wschodnia część Rudaw. Położone są tu skupiska wczasowisk i ośrodków sportów zimowych: Sayda, Neuhausen, Frauenstein, Altenberg i in. W Górach Elsterskich znajdują się dwa XIX-wieczne uzdrowiska o znaczeniu międzynarodowym-Bad Elster i Bad Brambach. Bardzo atrakcyjnym obszarem turystycznym są Góry Połabskie,

przypominające polskie Góry Stołowe. Miejscowości turystyczne zlokalizowane są w dolinie Łaby – Pirna (średniowieczne miasteczko), Königstein, Wehlen i Rathen jako miejscowości klimatyczne są również bazą wypadową do wartego zobaczenia zespołu skalnego Bastei. Stolicą Saksonii jest Drezno, wysokiej rangi ośrodek kultury z cennymi zabytkami, licznymi muzeami oraz pięknymi pałacami i kościołami. Niedaleko leży Miśnia- znana z fabryki porcelany, katedry i zamku Albrechtsburg. Na wschód od Drezna znajduje się zabytkowe miasto Budziszyn. Do innych miast historycznych należy Lipsk, ośrodek nauki i kultury, centrum księgarstwa z licznymi zabytkami.

SZLEZWIG – HOLSZTYN

Kraj związkowy wysunięty najbardziej na północ, obejmujący tereny o nizinnym krajobrazie. Wzdłuż wybrzeży morskich znajdują się liczne uzdrowiska i ośrodki sportów wodnych. Nad Bałtykiem w Zatoce Lubeckiej znajduje się wiele miejscowości wypoczynkowych: Timmendorfer Strand, Neustadt, Grömitz. Podobne znaczenie mają Wyspy Północnofryzyjskie: Sylt, Amrum, Föhr. Wyspy i płycizny objęte są rezerwatem. Dużą popularnością cieszy się wyspa Helgoland ze stacją ornitologiczną i akwariem, znana z możliwości połowu ryb, homarów. Znaczenie dla turystyki jako port i miasto historyczne, ma Lubeka. Do atrakcji tego miasta należą katedra, liczne kościoły, ratusz, brama holsztyńska i domy mieszczkańskie. W odnodze Zatoki Kilońskiej leży miasto Szlezwik posiadające tradycje historyczne stolicy księstwa duńskiego i rezydencji książąt holsztyńskich. Stolicą regionu jest Kilonia znana z dorocznej imprezy kulturalnej Kieler Woche.

MEKLEMBURGIA – POMORZE PRZEDNIE

W skład tego regionu wchodzi Pojezierze Meklemburskie i wybrzeże Bałtyku z licznymi wyspami i zatokami. Do największych wysp należą Rugia, Uznam, Hiddensee i in. W regionie tym znajdują się najstarsze uzdrowiska z zabudową klasycystyczną, których tradycje sięgają XVIII w.: Heiligendamm i Bad Doberan. Znaczenie turystyczne mają miasta portowe – Rostock, Wismar i Stralsund. Duże znaczenie zarówno dla turystyki wypoczynkowej, jak i krajoznawczej ma wyspa Rugia z zachowanymi śladami słowiańskich osad i miejsc kultu. Do najbardziej popularnych miejscowości kąpieliskowych na tej wyspie należą: Sassnitz, Binz, Sellin. Na Pojezierzu

Meklemburskim znajdują się Kraina Wielkich Jezior Meklemburskich z największym jeziorem Müritz. W pobliżu jezior położone są liczne średniowieczne miasteczka wypoczynkowe. Centrum turystyczne stanowi zabytkowe miasto i stolica kraju Schwerin (stary gród słowiański). Turystyka w tym regionie stanowi największe źródło dochodów kraju.

BRANDENBURGIA

Region ten obejmują Pojezierze Brandenburskie z licznymi jeziorami rynnowymi i krajobrazem wysoczyzn, pagórów morenowych, bagnami i torfowiskami. Największe zagęszczenie jezior występuje w środkowej części pojezierza - głównie w okolicach Berlina i Poczdamu, tworząc prawdziwy raj dla turystów. Stolicą kraju jest Poczdam, znajdują się tu słynny zespół pałacowo-parkowy Sanssouci, miejsce ważnych spotkań politycznych. Innym ważnym miastem jest Brandenburg z licznymi zabytkami m.in. gotycką katedrą. Na uwagę zasługują również Chociebuż, miasto założone w XII w.

TURYNGIA

Turyngia to kraina historyczna z dużą ilością zachowanych zamków feudalnych, zabytkowych średniowiecznych miast i miasteczek, które rozwinęły się dzięki górnictwu, rękodziełu i handlowi. Kraj ten obejmują głównie Las Turyński. W górach położone są miejscowości turystyczne z bogatą infrastrukturą i dobrą dostępnością komunikacyjną, m.in. Oberhof, Tambach-Dietharz, Brotterode, Friedrichroda, Tabarz. Bogate tradycje mają uzdrowiska: Bad Liebenstein, Bad Salzungen i Bad Blankenburg. Do najbardziej znanych miast Turyngii należy Eisenach - miejsce urodzenia Jana Sebastiana Bacha. Na północ od gór rozciąga się Kotlina Turyńska, na terenie której leżą ważne ośrodki miejskie m.in. Gotha (zabytki gotyku, renesansu, baroku, m.in. zamek XVII w.), Erfurt (stolica kraju - stanowi główne centrum kulturalne, naukowe i polityczne Turyngii), Weimar (ośrodek klasycznej literatury niemieckiej - Ch.M. Wieland, J.G. Herder, J.W. Goethe, F. Schiller, oraz muzyki neoromantycznej - Szkoła Weimarska).

SAKSONIA – ANHALT

W tym regionie występują dwa typy krajobrazu – krajobraz doliny rzek Łaby i Sali oraz zrębowych gór Harz. Najwyższym szczytem gór Harz jest Brocken (1142 m), na którym to według legend w noc Walpurgii przed pierwszym maja spotykają się czarownice. W krajobrazie charakterystyczne są zalesione szczyty, głębokie doliny, rumowiska skalne, a powyżej 1000 m n.p.m. niewielkie powierzchnie łąk i kosodrzewiny. Góry są intensywnie zagospodarowane turystycznie, znajdują się tu liczne wczasowiska, stacje sportów zimowych, uzdrowiska. Duże znaczenie turystyczne posiada miasto Quedlinburg słynące z przepięknej starówki. W Wernigerode znajdują się natomiast zabytki budownictwa miejskiego z XVI w. oraz barokowy zamek w którym mieści się obecnie muzeum feudalizmu. W kraju, w którym nie brak zamków i kościołów, jednym z często odwiedzanych miast jest Wittenberga – „miasto Lutra”. Najwyżej leży Schierke, znane uzdrowisko klimatyczne. Stolicą landu jest Magdeburg, jedno z głównych miast niemieckiego średniowiecza. W wyniku zniszczeń wojennych wiele zabytków tego miasta nie przetrwało do naszych czasów. Z ważnych zabytków zachowała się katedra gotycka i klasztor romański. Do innych miast o znaczeniu turystycznym należy Halle i Merseburg. W Halle tak jak w większości miast Saksonii-Anhalt odnaleźć można unikatowe zabytki m.in. katedrę z XIV w., ratusz i zamki.

BREMA

Brema jest najmniejszym landem Niemiec, w jego skład wchodzi Brema i Bremerhaven. Jako drugi po Hamburgu port Niemiec, stanowi także duży ośrodek przemysłowy, handlowy i węzeł komunikacyjny. Warta odwiedzenia jest otoczona pasmem zieleni dzielnica staromiejska z katedrą romańsko-gotycką (XI-XIV, XVI w.), ratuszem gotycko-renesansowy (XV, XVII w.), renesansowe domy (XVI w.), kamienice (XVI, XVII w.). Ponadto muzea, teatr i in. Bremerhaven jest jednym z największych portów rybackich Europy.

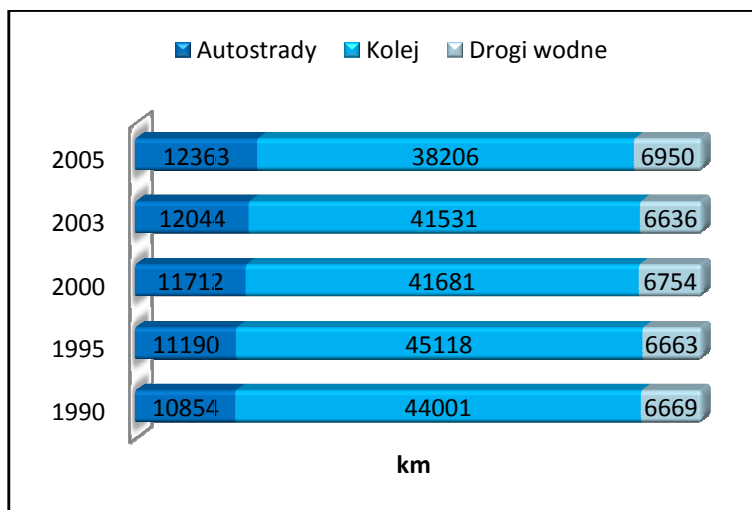
SAARA

Saara jest niewielkim krajem związkowym, położonym na południowym zachodzie Niemiec. Jest krajem o zróżnicowanym krajobrazie (góry Hunsruck). W stolicy

Saarbrücken odbywa się Festiwal Filmowy „Młode Kino Niemieckojęzyczne”. Niezwykłą atrakcją jest huta Völklinger Hütte, zaliczana do Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO.⁷

1.5. Dostępność komunikacyjna.

W związku z położeniem w centrum Europy Niemcy stanowią obszar intensywnego ruchu wszystkich środków transportu. Wpływ ma na to nie tylko położenie ale również duża gęstość zaludnienia oraz alokacja potencjału gospodarczego. Kraj ten posiada gęstą sieć dróg kołowych, kolejowych, wodnych oraz korytarzy lotniczych.

Ryc.9. Długość głównych sieci transportowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-DA-09-001/EN/KS-DA-09-001-EN.PDF (Data odczytu: 4.03.2010)

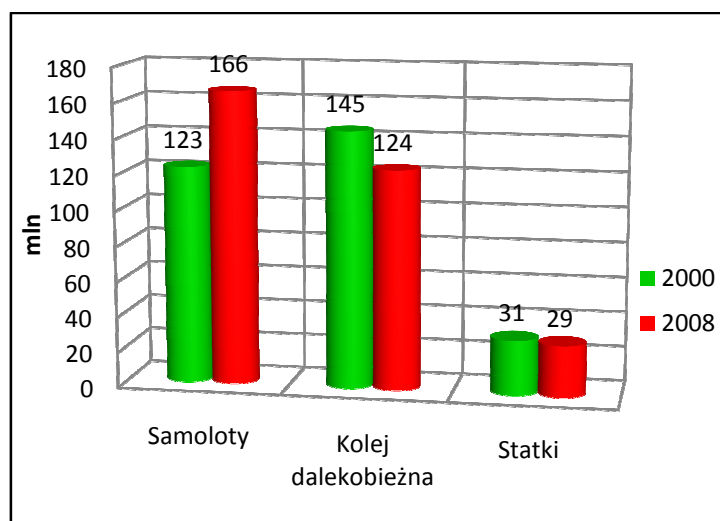
Długość linii kolejowych w 2005 r. wynosiła 38 206 km. Podróżowanie po Niemczech pociągiem nie jest najtańszym, ale niewątpliwie jednym z najwygodniejszych sposobów przemieszczania się. Niemieckie koleje słyną z punktualności, bezpieczeństwa i czystości. Najwygodniej i najszybciej podróżuje się pociągami typu ICE-InterCityExpress. Do Niemiec można przyjechać koleją z każdego sąsiedniego kraju. Niezwykle sprawny system połączeń umożliwia szybkie podróżowanie między miastami, służą do tego pociągi Inter-City.

⁷ J. Warszńska, Geografia turystyczna świata cz.1, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003, s.192-209

Najwygodniejszym sposobem podróżowania po Niemczech jest korzystanie z samochodu. Sieć dróg kołowych w 2005 r. wynosiła 231 480 km w tym autostrady stanowiły 5,3 %. (II miejsce na świecie po USA). Znakomita sieć bezpłatnych autostrad gwarantuje szybkie przemieszczanie się na większych odległościach, a dobrze utrzymane drogi krajowe pozwalają dotrzeć do każdego interesującego miejsca.

W 2005 r. łączna długość dróg wodnych wynosiła 6 950 km. Niemieckie porty morskie utrzymują stałe połączenia z wieloma krajami nadmorskimi. Promem lub statkiem dopływa się także na liczne wyspy na Morzu Północnym i Bałtyku. Najważniejszą drogą wodną jest Ren. Główne porty morskie to Hamburg, Wilhelmshaven, Bremerhaven, Lübeck, Rostock, Bremen.

Duże znaczenie jako środek transportu ma lotnictwo. Najważniejszym przewoźnikiem niemieckim jest Lufthansa. Utrzymuje ona stałe połączenia z większością portów lotniczych na świecie. Największe niemieckie porty lotnicze to Frankfurt nad Menem i Monachium. Do najbardziej uczęszczanych lotnisk należy też Düsseldorf, Stuttgart i Berlin, który ma aż trzy porty lotnicze: Tempelhof, Tegel i Schönefeld. W ostatnich latach bardzo rozwinęły swoje usługi tzw. tanie linie lotnicze, korzystające w dużej mierze z niemieckich portów lotniczych.⁸

Ryc.10. Liczba pasażerów w wybranych sektorach transportu

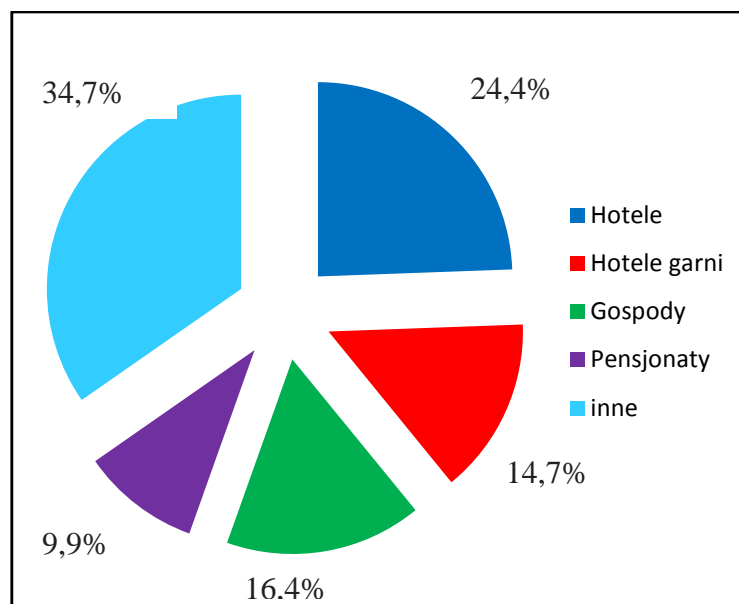
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.420

⁸ Przewodnik Wiedzy i Życia Niemcy, Wydawnictwo Wiedzy i Życia Dorling Kindersleh s.544-549

W transporcie pasażerów wzrost odnotowano w sektorze lotniczym. Porównując ilość pasażerów w 2008 r. do ilości w 2000 r. wzrost ten wyniósł 35%. Natomiast w transporcie statkami i przy wykorzystaniu kolei dalekobieżnej nastąpił spadek.

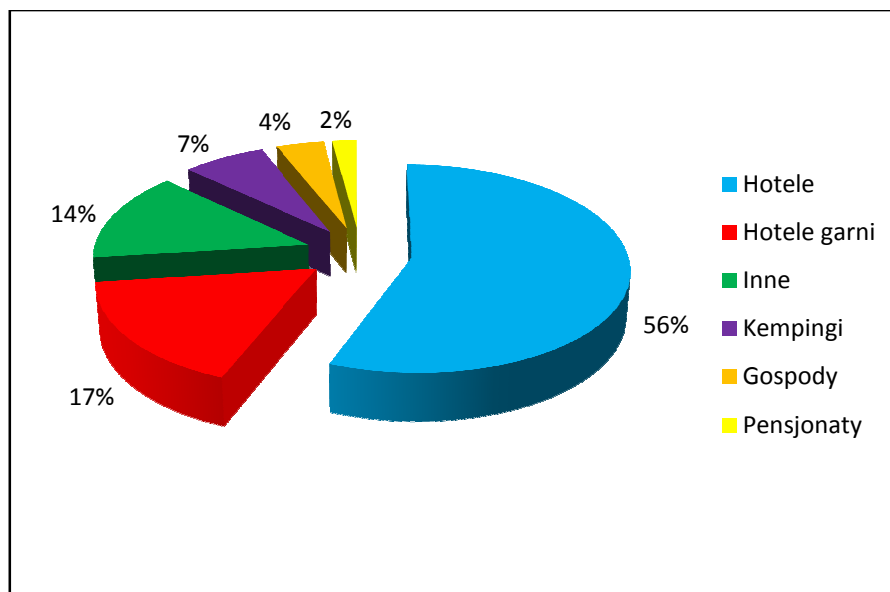
1.6. Baza noclegowa.

Niemcy posiadają bardzo dobrze rozwiniętą sieć hoteli i innych obiektów noclegowych. Wyróżnić należy: Hotele o średnim lub wysokim standardzie z recepcją, restauracją i pełnym zakresem usług; Hotel garni - podobna jakość usług, jednak w cenę jest wliczone jedynie śniadanie; Gasthof - to najbardziej typowe miejsce, przypominające tradycyjną gospodę; Pension – pensjonat, zazwyczaj oferuje skromne pokoje, śniadania i miłą atmosferę; inne miejsca noclegowe z których wyróżnić można: Jugendherberge – schroniska młodzieżowe, oferujące tanie noclegi; kempingi; prywatne kwatery; domki letniskowe; schroniska górskie. Duże skupiska obiektów noclegowych występują przeważnie w dużych miastach i ośrodkach krajoznawczych, w Alpach, w licznych miejscowościach i uzdrowiskach Średniogórza, na wybrzeżach morskich i na pojezierzach. Poniżej zaprezentowana została struktura bazy noclegowej oraz ilość udzielanych noclegów w poszczególnych obiektach.

Ryc.11. Struktura obiektów udzielających noclegi

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.deutschland-extranet.de/pdf/DZT_Incoming_Brosch_10_itb_de_web.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

Ryc.12. Ilość udzielonych noclegów w 2009r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.deutschland-extranet.de/pdf/DZT_Incoming_Brosch_10_itb_de_web.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

Obiekty typu hotelowego stanowią 65,3% wszystkich obiektów noclegowych, w tym hoteli w 2009 r. było 13407, hoteli typu garni 8065, gospód 8981, pensjonatów 5481. Pozostałe miejsca noclegowe stanowiły 34,7%. W 2009 r. w hotelach udzielono 56% wszystkich noclegów. Dużą popularnością cieszą się również hotele typu garni 17%, natomiast wśród innych obiektów duży odsetek udzielonych miejsc noclegowych miały kempingi 7%.

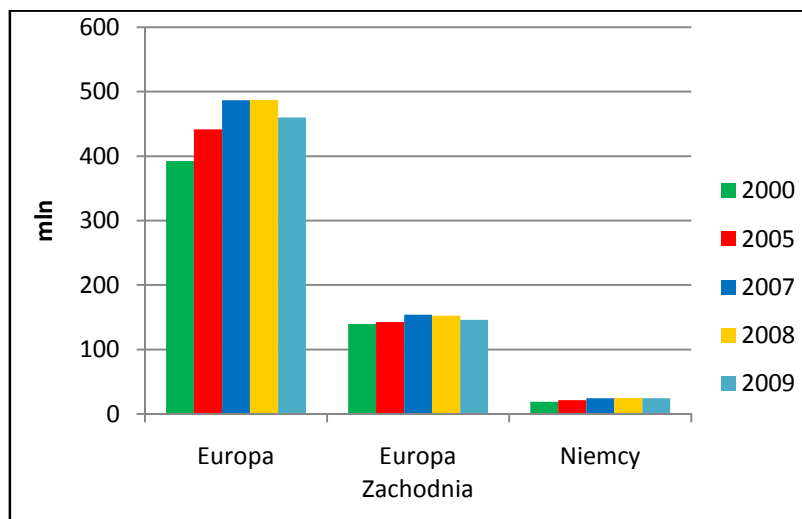

ROZDZIAŁ II

RYNEK RECEPCJI TURYSTYCZNEJ NIEMIEC

2.1. Rynek Niemiec jako część regionu i subregionu w ruchu turystycznym.

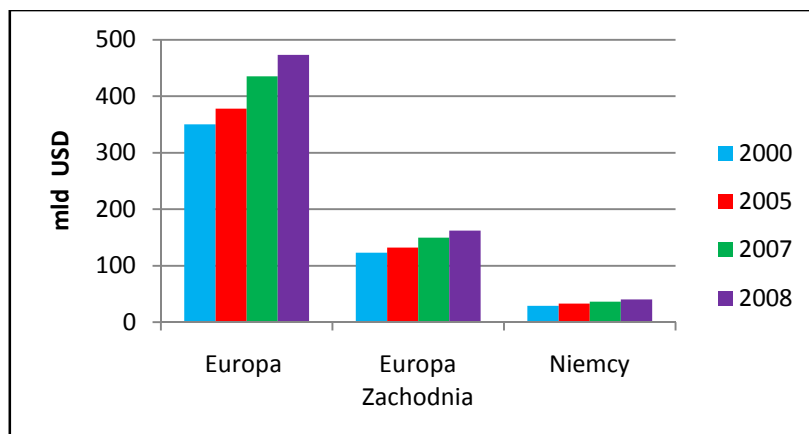
Niemcy to kraj o olbrzymim potencjale turystycznym, według regionalizacji międzynarodowego ruchu turystycznego UNWTO należą do regionu Europy, subregionu Europa Zachodnia. Zarówno w świecie, regionie jak i w subregionie Niemcy odgrywają dużą rolę. Ruch turystyczny w Niemczech koncentruje się głównie na turystyce krajowej, co wpływa w ujemnym stopniu na bilans turystyczny tego kraju.

Ryc.13. Przyjazdy turystów do Europy, Europy Zachodniej i Niemiec.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.intur.com.pl/trendy.htm> (Data odczytu: 7.03.2010), http://www.deutschland-extranet.de/pdf/DZT_Incoming_Brosch_10_itb_de_web.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

W 2000 r. udział Niemiec w regionie europejskim wynosił 4,8%, w następnych latach następował powolny wzrost do roku 2008, w 2009 r. nastąpił spadek przyjazdów i udział w rynku europejskim wyniósł 5,3%. Natomiast przyjazdy turystów w 2009 r. do Niemiec stanowiły 16,6% ogólnych przyjazdów turystów do Europy Zachodniej. Liczba turystów przyjeżdżających do Niemiec w 2009 r. wynosiła 24,2 mln. W 2009 r. dynamika przyjazdów do Niemiec stanowiła 97% stanu z roku poprzedniego, co oznacza 3% spadek liczby przyjazdów.

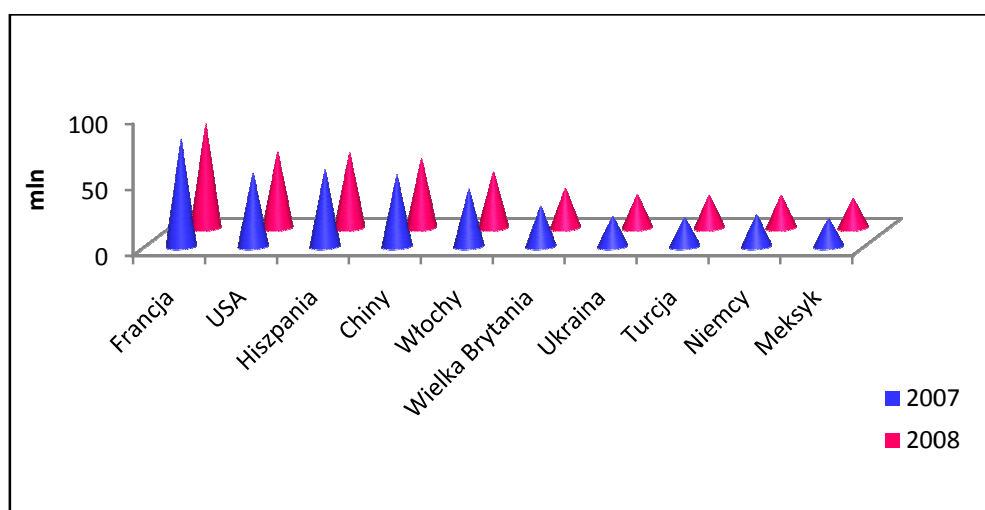

Ryc.14. Wpływy z turystyki zagranicznej w Europie, Europie Zachodniej i w Niemczech

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.intur.com.pl/trendy.htm> (Data odczytu: 7.03.2010)

Na przestrzeni kilku lat zaobserwować można wzrost wpływów z turystyki zagranicznej zarówno w Niemczech, jak i w całej Europie. W 2000 r. wpływy z turystyki zagranicznej w Europie wynosiły ponad 350 mld USD, a w 2008r. to już kwota ponad 473 mld USD. Również w Niemczech odnotowano wzrost z 29 mld USD w 2000r. do 40 mld USD w 2008r. W 2008 r. wpływy z turystyki zagranicznej Niemiec stanowiły 8,5% wpływów w Europie, natomiast udział w rynku Europy Zachodniej wynosił aż 24,7%.

2.2. Przyjazdy turystów zagranicznych do Niemiec.

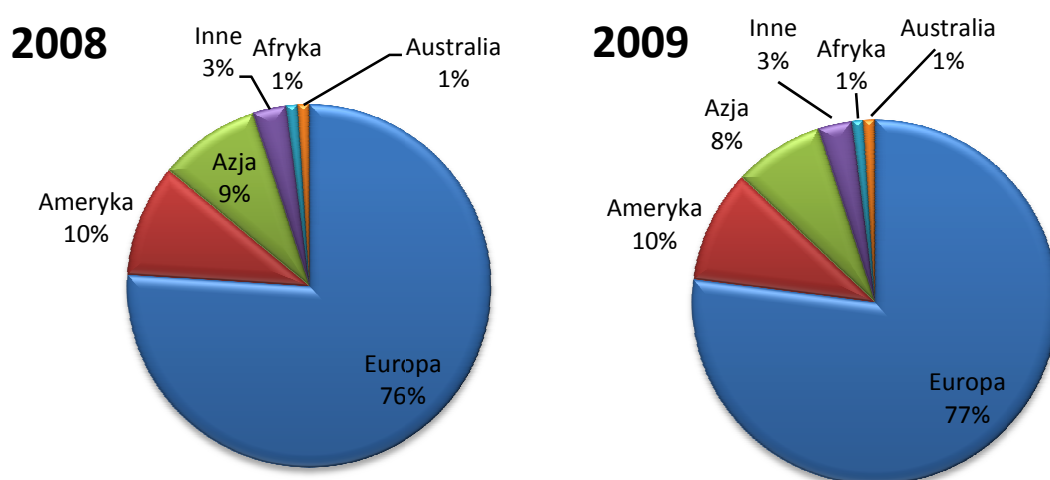

Ryc.15. Przyjazdy turystów- miejsce Niemiec na tle krajów świata.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.world-tourism.org/facts/wtb.html> (Data odczytu: 5.03.2010)

Z powyższego wykresu wynika, że Niemcy znajdują się na 9 miejscu na tle krajów świata, biorąc pod uwagę przyjazdy turystów zagranicznych. Pomimo odnotowanego wzrostu przyjazdów w 2008 r. miejsce Niemiec w rankingu krajów świata o największej liczbie przyjazdów turystów spadło, na rzecz Ukrainy i Turcji, które to kraje odnotowały znaczący wzrost przyjazdów turystów w porównaniu do roku poprzedniego. Ponadto wykres ten przedstawia miejsce Francji jako kraju dominującego.

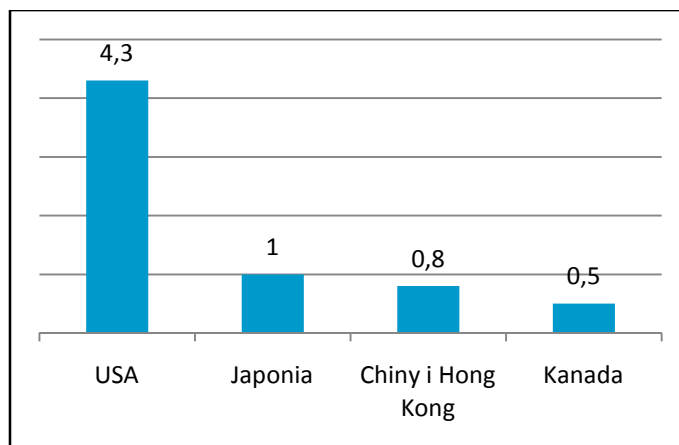
2.3. Kierunki z których przyjeżdżają turyści.

Ryc.16. Przyjazdy turystów z różnych kontynentów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.germany-tourism.de/pdf/Incoming_Tourismus_Deutschland_Edition_2009_ITB_Ausgabe.pdf (Data odczytu: 5.03.2010), http://www.deutschland-extranet.de/pdf/DZT_Incoming_Brosch_10_itb_de_web.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

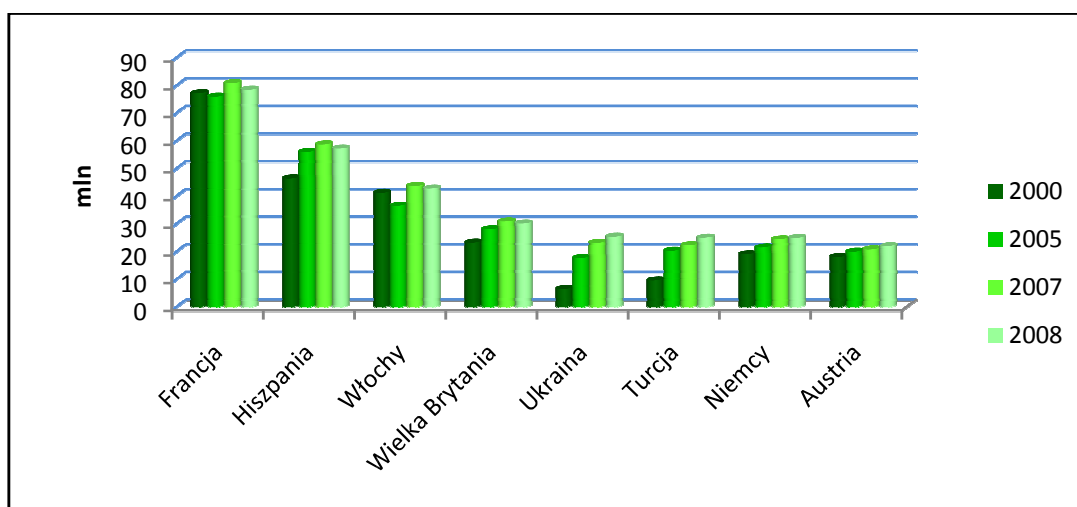
Najwięcej turystów przyjeżdża do Niemiec z kontynentu europejskiego (77%), drugie miejsce ma Ameryka (10%), na trzecim znajdują się Azja (8%). Do Niemiec przyjeżdżają również turyści z Afryki (1%) i Australii (1%). W 2009 r. nastąpił wzrost turystów przyjeżdżających z Europy, natomiast spadek odnotowała Azja.

Ryc.17. Przyjazdy turystów z krajów świata w 2009 r. (mln)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.deutschland-extranet.de/pdf/DZT_Incoming_Brosch_10_itb_de_web.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

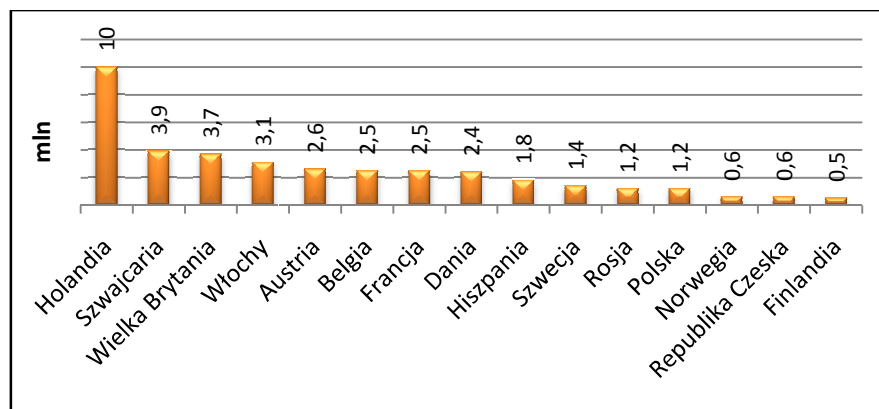
Wyróżniając kraje świata, najwięcej turystów przyjeżdża do Niemiec z USA- 4,3 mln turystów w 2009 r.. Drugie miejsce zajmują Japonia, następnie Chiny i Hong Kong oraz Kanada.

Ryc.18. Przyjazdy turystów- miejsce Niemiec na tle krajów europejskich.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.intur.com.pl/trendy.htm> (Data odczytu 7.03.2010)

Niemcy w przyjazdach turystów na tle krajów europejskich znajdują się na 7 miejscu. W 2007 r. Niemcy zajmowały 5 pozycje, przed nimi była Wielka Brytania, Włochy, Hiszpania i Francja. W 2008 r. do krajów o większej liczbie przyjazdów dołączyła Turcja i Ukraina, wyprzedzając tym samym Niemcy.

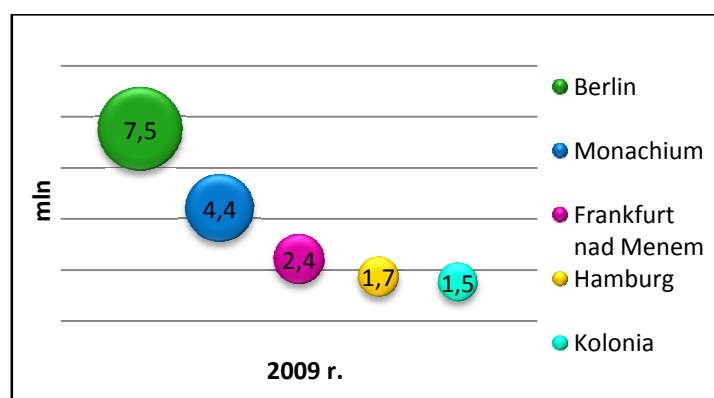

Ryc.19. Przyjazdy turystów z krajów europejskich w 2009r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.deutschland-extranet.de/pdf/DZT_Incoming_Brosch_10_itb_de_web.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

Powyższy wykres przedstawia 15 krajów europejskich z których najczęściej przyjeżdżają turyści do Niemiec. Największą grupę turystów stanowią Holendrzy, to aż 41,3% ogólnej liczby przyjeżdżających turystów zagranicznych. Kolejne miejsca zajmują Szwajcarzy (3,9mln), Brytyjczycy (3,7mln), Włosi (3,1mln). Polska znajduje się na 10 miejscu. W porównaniu do roku poprzedniego ilość turystów z Holandii, Szwajcarii, Włoch, Austrii, Belgii, Francji, Danii uległa wzrostowi. Największy wzrost osiągnęła Szwajcaria 4,7%. Pozostałe państwa odnotowały spadek, 12,4% mniej turystów przyjechało z Wielkiej Brytanii, z Polski o 11,4% mniej.

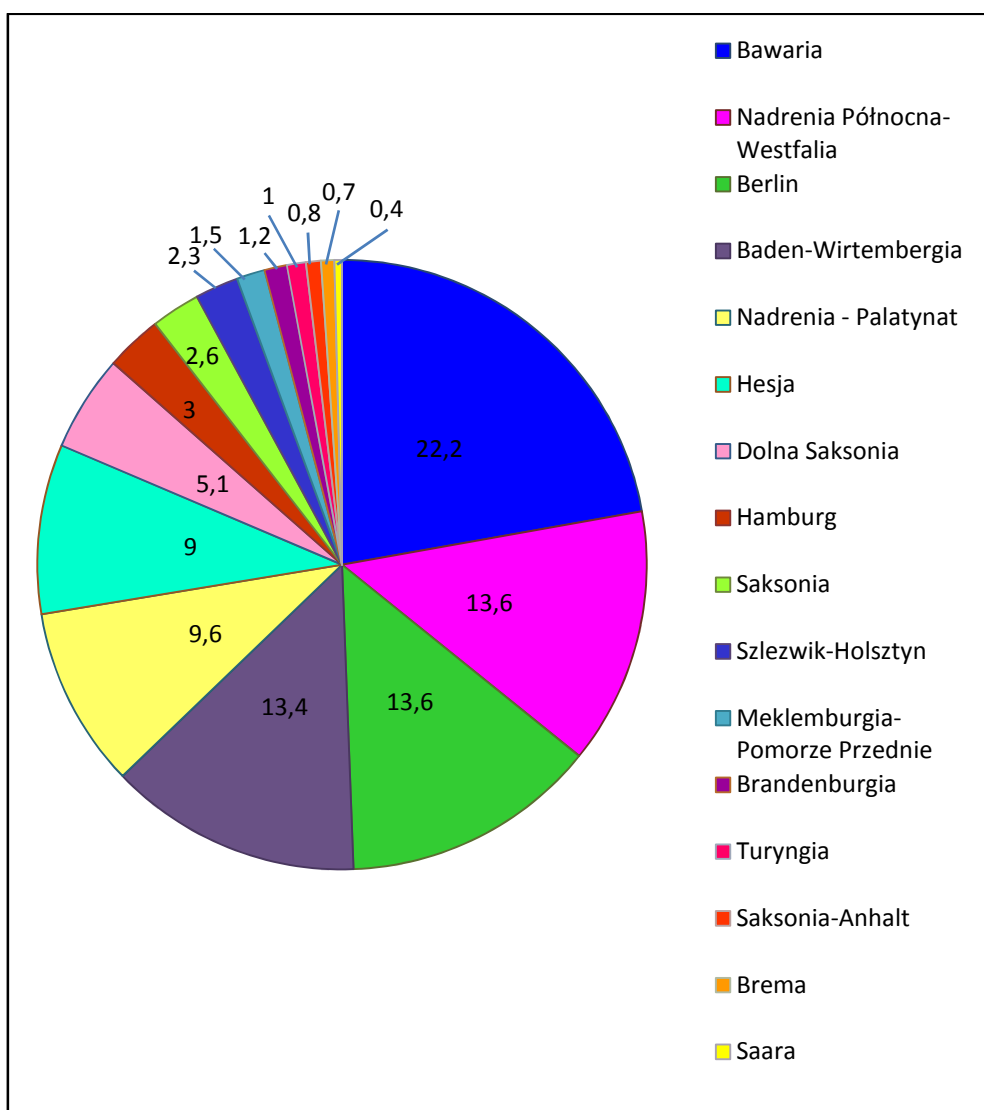
2.4. Odwiedzane regiony w Niemczech przez turystów zagranicznych.

Ryc.20. Najczęściej odwiedzane miasta Niemiec (ilość noclegów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.deutschland-extranet.de/pdf/DZT_Incoming_Brosch_10_itb_de_web.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

Na powyższym wykresie zaprezentowane zostały miasta najczęściej odwiedzane przez turystów zagranicznych, biorąc pod uwagę liczbę udzielonych noclegów. Na pierwszym miejscu znajdują się Berlin (7,5 mln), kolejne miasta to Monachium (4,4 mln), Frankfurt nad Menem (2,4 mln), Hamburg (1,7 mln), Kolonia (1,5 mln). W Berlinie nastąpił wzrost o 5,9 % w stosunku do 2008 r., także Hamburg odnotował niewielki wzrost 2,7%. Pozostałe trzy kraje odnotowały spadek, dynamika spadku w Kolonii w 2009 roku wynosiła aż 12% stanu z 2008 r.

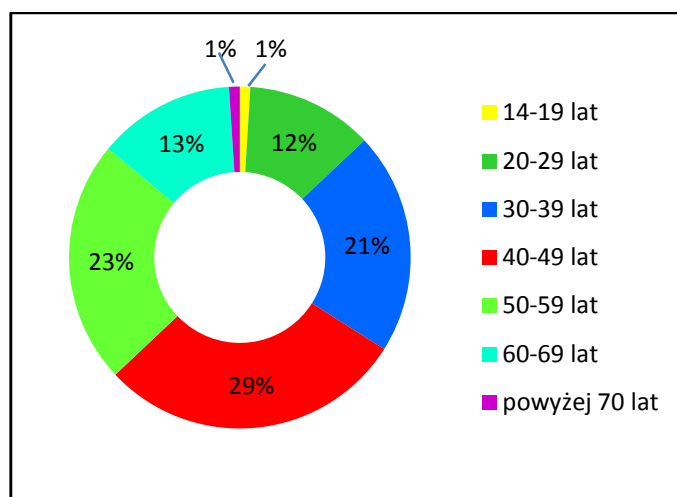
Ryc.21. Liczbie turystów w regionach Niemiec w % (ilość noclegów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.deutschland-extranet.de/pdf/DZT_Incoming_Brosch_10_itb_de_web.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

Bawaria posiada największy potencjał terenów turystycznych co rzutuje na jej pozycje wśród regionów o najwyższym udziale w ogólnej liczbie turystów zagranicznych w Niemczech (22,2%). W Bawarii w 2009 r. wg ilości noclegów było ponad 12 mln turystów. Bawaria to przede wszystkim Alpy, w których koncentrują się zarówno ruch turystyczny krajowy jak i zagraniczny. Na drugim miejscu znajduje się Berlin (7,5mln), następnie Nadrenia Północna - Westfalia z 13,6 % udziałem, gdzie turystyka przyjazdowa koncentrują się w miastach starożytnych np. Kolonii, Bonn. Następnym regionem o dużym znaczeniu turystycznym jest Baden- Wirtembergia (7,4 mln) ze znanym uzdrowiskiem Baden-Baden. Kolejne landy również są postrzegane przez turystów jako docelowe regiony turystyczne w Niemczech, które oferują rozmaite atrakcje.

Porównując liczbę turystów przyjeżdżających do danego regionu w 2009 r. do roku poprzedniego, należy zauważyć że tylko w 5 regionach Niemiec nastąpił wzrost liczby turystów. W 2009 r. dynamika przyjazdów do Berlina stanowiła 105,9% stanu z roku poprzedniego, co oznacza 5,9% wzrostu liczby przyjazdów. Natomiast największą dynamikę spadku w 2009 r. miała Saara 19,6% stanu z 2008 r.⁹

2.5. Profile turystów.

Ryc.22. Struktura wieku dla turystów zagranicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.deutschland-extranet.de/pdf/Ergebnisse_2008_2009_des_Qualitaetsmonitor_Deutschland_Tourismus_.pdf (Data odczytu: 5.03.2010)

⁹ Deutsche Zentrale für Tourismus e. V. Incoming-Tourismus Deutschland Edition 2009

Struktura wieku w 2008 r. dla turystów zagranicznych kształtowała się następująco: najwięcej osób podróżujących do Niemiec było w wieku od 40-49 lat, ta grupa stanowiła 29% wszystkich turystów zagranicznych; w wieku od 50-59 lat przybyło do Niemiec 23% turystów; 21% stanowili podróżni w wieku od 30-39 lat; natomiast 1% różnica występowała w przyjazdach turystów w wieku 20-29 lat (12%) i 60-69 lat (13%); najmniej osób przyjeżdża do Niemiec w wieku 14-19 lat (1%) i powyżej 70 roku życia (1%).

Wyróżniając stan zawodowy wśród turystów zagranicznych przyjeżdżających do Niemiec najwięcej osób jest zatrudnionych (52%), również dużą grupę stanowią turyści mający własne firmy (18%), urzędnicy (7%), renciści (8%), osoby zajmujące się własnym domem (7%), studenci (7%), bez zatrudnienia stanowią tylko 1%.¹⁰

2.6. Cele przyjazdów.

Tab.2. Cele podróży Europejczyków do Niemiec 2009r.

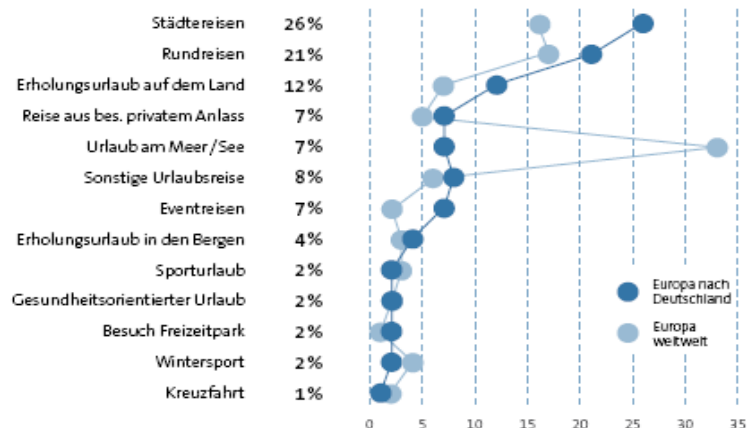
Cel podróży	Liczba turystów w mln	Liczba turystów w %
Wakacje:	20	57%
Krótkie wyjazdy z 1-3 noclegów	9	26%
Dłuższe wakacje z 4+ noclegów	11	31%
Wizyty u znajomych i krewnych	3	9%
Inne	3	9%
Podróże służbowe	10	27%
Razem	36	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.deutschland-extranet.de/pdf/DZT_Incoming_Brosch_10_itb_de_web.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

Najczęstszym celem podróży turystów do Niemiec są wakacje (57%), z czego 26% stanowią krótkie wyjazdy 1-3 noclegi, a 31% to dłuższe wakacje, powyżej 4 noclegów. Na drugim miejscu jest turystyka biznesowa 27%, a w dalszej kolejności wizyty u znajomych i krewnych 9% oraz inne 9%.

¹⁰ Qualitätsmonitor Deutschland-Tourismus Ergebnisse 2008/2009

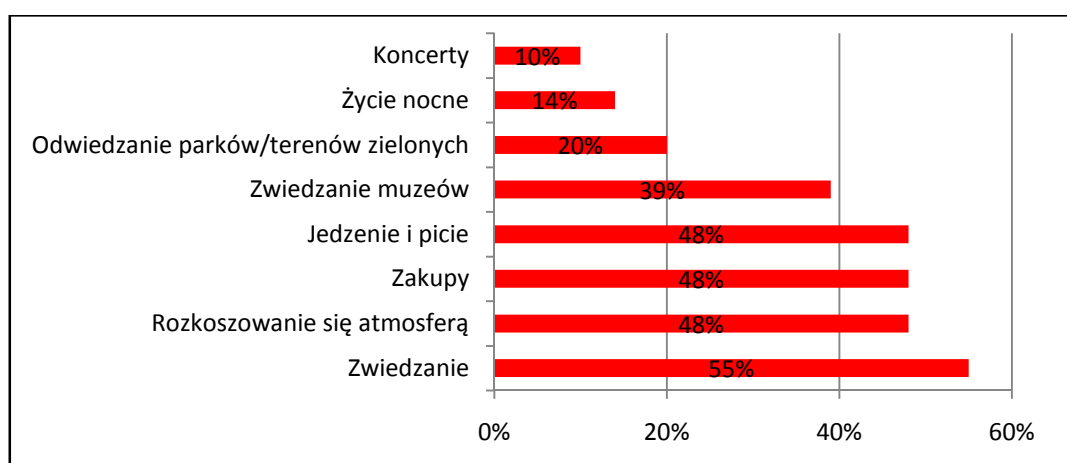

Ryc.23. Ranking motywacji w podróżach wypoczynkowych Europejczyków do Niemiec

Źródło: Deutsche Zentrale für Tourismus e. V. Incoming-Tourismus Deutschland Edition 2010

W podróżach europejczyków w 2009 r. dominowała turystyka miejska 26%, mocną stroną Niemiec była również turystyka objazdowa, przyciągnęła 21% turystów z ogółu przyjezdnych europejczyków do kraju, w 2008 r. była głównym motywem podróży. Dużym zainteresowaniem cieszyła się turystyka wypoczynkowa na wsi 12%, kolejnymi liczącymi się motywami były podróże na specjalne okazje 7%, urlop na wybrzeżach i jeziorach 7%, turyści przyjeżdżają także na różnego rodzaju wydarzenia 7%, równie ważnym motywem był wypoczynek w górach 4%, pozostałe motywy miały już mniejsze znaczenie.

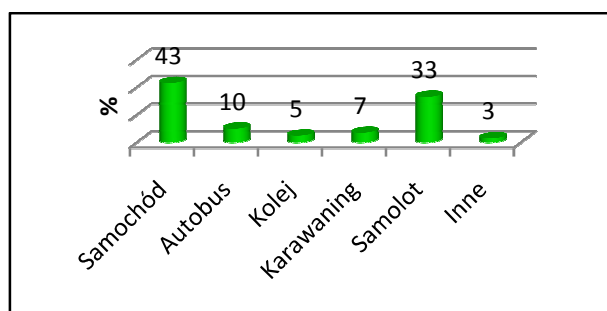

Ryc.24. Formy spędzania czasu wolnego przez turystów na urlopie w Niemczech w 2008r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.germany-tourism.de/pdf/Incoming_Tourismus_Deutschland_Edition_2009_ITB_Ausgabe.pdf (Data odczytu: 5.03.2010)

Turyści zagraniczni w czasie wolnym przede wszystkim zwiedzają (55%), kolejne trzy pozycje spędzania czasu wolnego zostały w takim samym stopniu wskazane za ważne – rozkoszowanie się atmosferą, zakupy i korzystanie z restauracji (48%). Turyści poświęcają swój czas wolny również na odwiedzanie parków, terenów zielonych (20%). Na dalszej pozycji wymieniają życie nocne i odwiedzanie koncertów jako formy spędzania czasu wolnego.

2.7. Środki lokomocji w podróżach do Niemiec.

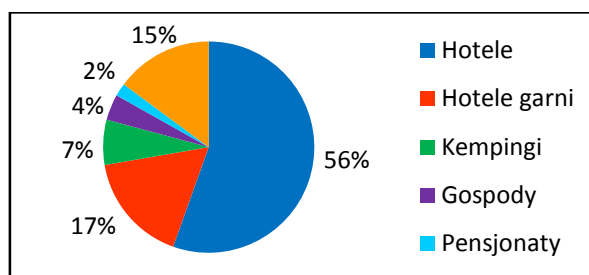

Ryc.25. Środki lokomocji turystów zagranicznych w 2008r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.deutschland-extranet.de/pdf/Ergebnisse_2008_2009_des_Qualitaetsmonitor_Deutschland_Tourismus_.pdf (Data odczytu: 5.03.2010)

Jak widać z powyższego wykresu najpopularniejszym środkiem transportu turystów zagranicznych jest samochód, na drugim miejscu znajduje się samolot, mniej atrakcyjne są autokary, karawaning i kolej.

2.8. Miejsce zakwaterowania.

Ryc.26. Formy zakwaterowania turystów zagranicznych 2009 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.deutschland-extranet.de/pdf/DZT_Incoming_Brosch_10_itb_de_web.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

Zdecydowana większość turystów odwiedzających Niemcy nocowała w hotelach - 56%. Hotele garni z ograniczonymi usługami turystycznymi wybrało-17% podróżnych. Z kempingów skorzystało 7% turystów. W gospodach zatrzymywało się 4% turystów, w pensjonatach natomiast 2%. Inne formy zakwaterowania stanowiły miejsce noclegowe dla 15% turystów.

2.9. Przychody z turystyki międzynarodowej.

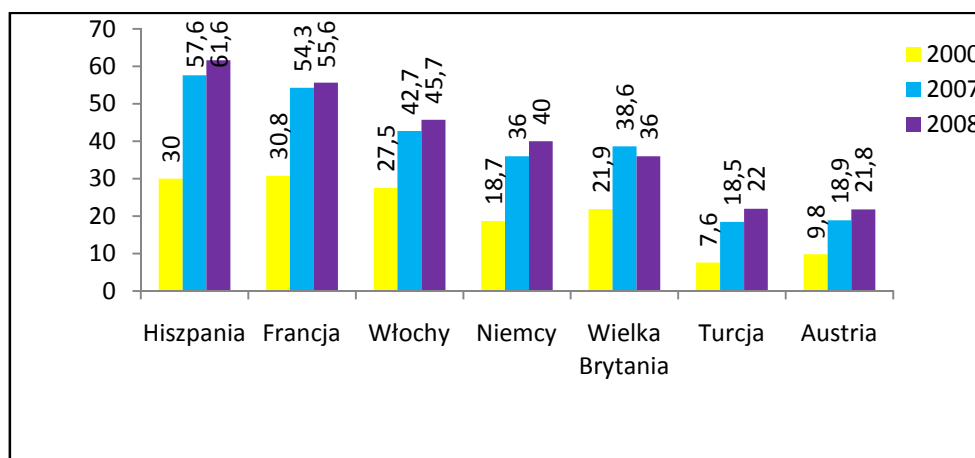
Tab.3. Kraje świata o największych wpływach z turystyki zagranicznej i ich zmiany

Kraj	Wpływy (w mld USD)			Zmiany w %
	2000	2007	2008	08/07
Stany Zjednoczone	82,4	97,1	110,1	13,4
Hiszpania	48	57,6	61,6	6,9
Francja	44	54,3	55,6	2,4
Włochy	35,4	42,7	45,7	7
Chiny	16,2	37,2	40,8	9,7
Niemcy	29,2	36,0	40,0	11,11
Wielka Brytania	30,7	38,6	36,0	-6,7
Australia	9,3	22,3	24,8	11,2
Turcja	18,2	18,5	22,0	18,9
Austria	16	18,9	21,8	15,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.intur.com.pl/trendy.htm> (Data odczytu 7.03.2010)

W rankingu państw świata o najwyższych wpływach z turystyki zagranicznej Niemcy zajmowały w 2008r. 6 pozycję. Z powyższej tabelki odczytać można również jak kształtowały się zmiany wpływów roku 2008 do 2007. W 9 krajach porównując rok 2008 do 2007 wpływy z turystyki uległy wzrostowi, tylko Wielka Brytania odnotowała spadek. W 2008r. dynamika wpływów w Niemczech stanowiła 111,11% stanu

z 2007r., co oznacza 11,11% wzrostu wpływów z turystyki. Największy wzrost w tym okresie odnotowały Turcja 18,9%.

Ryc.27. Wpływy z turystyki międzynarodowej w Europie w mln USD

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.world-tourism.org/facts/eng/pdf/barometer/UNWTO_Barom09_3_en.pdf (Data odczytu: 7.03.2010)

Niemcy znajdują się na 4 pozycji pod względem wpływów z turystyki międzynarodowej w Europie. W 2008 r. osiągnęły wpływy w wysokości 40 mln USD, w porównaniu do roku poprzedniego odnotowały ponad 11% większy przychód z turystyki. Powyższy wykres pokazuje pozycję Hiszpanii jako kraju o najwyższych wpływach (61,6 mln USD).

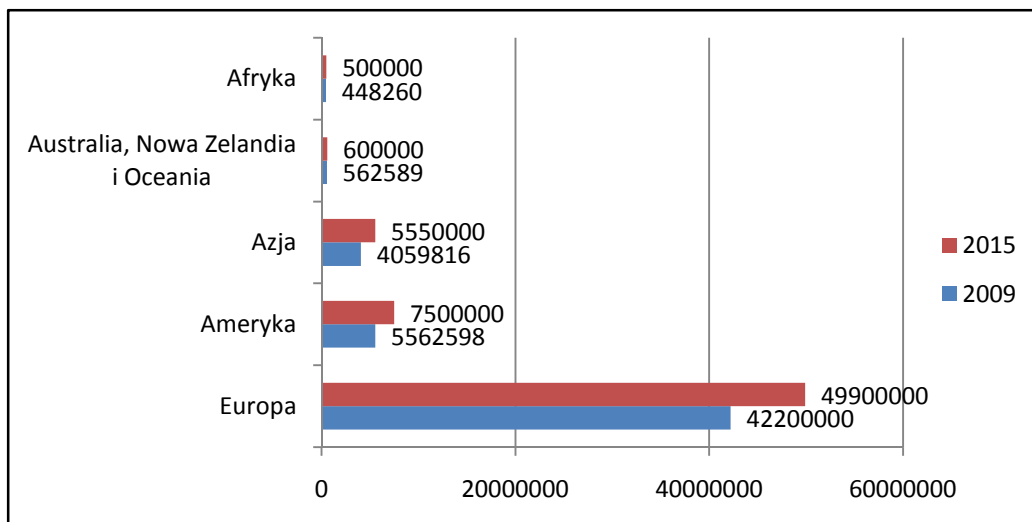
2.10. Prognozy przyjazdów turystów do Niemiec na 2015 r.

Tab.4. Przyjazdy turystów z krajów świata wg liczby noclegów – prognoza na 2015r.

	Holandia	Wielka Brytania	Szwajcaria	Włochy	USA	Japonia	Chiny
2009	9962061	4029182	3856188	3101720	4291305	959969	820187
2015	11000000	5000000	5500000	4000000	5500000	1200000	1500000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.deutschland-extranet.de/pdf/DZT_Incoming_Brosch_10_itb_de_web.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

Przewiduję się, że przyjazdy turystów z krajów świata będą stopniowo wzrastać i w 2015r. liczba turystów np. z Holandii wg liczby noclegów udzielonych im w Niemczech wyniesie 11mln, z USA 5,5 mln, z Chin 1,5 mln.

Ryc.28. Przyjazdy turystów wg liczby noclegów z kontynentów - prognoza na 2015r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.deutschland-extranet.de/pdf/DZT_Incoming_Brosch_10_itb_de_web.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

Liczba odwiedzających Niemcy turystów z różnych kontynentów z roku na rok rośnie, świadczy to o bardzo dobrze rozwijającej się turystyce w tym kraju. DZT-Deutsche Zentrale für Tourismus opracowała prognozę, według której w 2015r. w Niemczech turyści z kontynentu europejskiego spędzą 49,9 mln noclegów (o 7,7 mln więcej niż w 2009r.). Liczba udzielonych noclegów w 2015r. dla turystów z Ameryk wyniesie 7,5 mln, z Azji około 5,6 mln, z Australii 600 tys., z Afryki 500 tys. A zatem w 2015r. liczba noclegów ogółu turystów wg prognozy DZT może wynieść 66 mln, to jest o 11,2 mln więcej niż w 2009r.

ROZDZIAŁ III

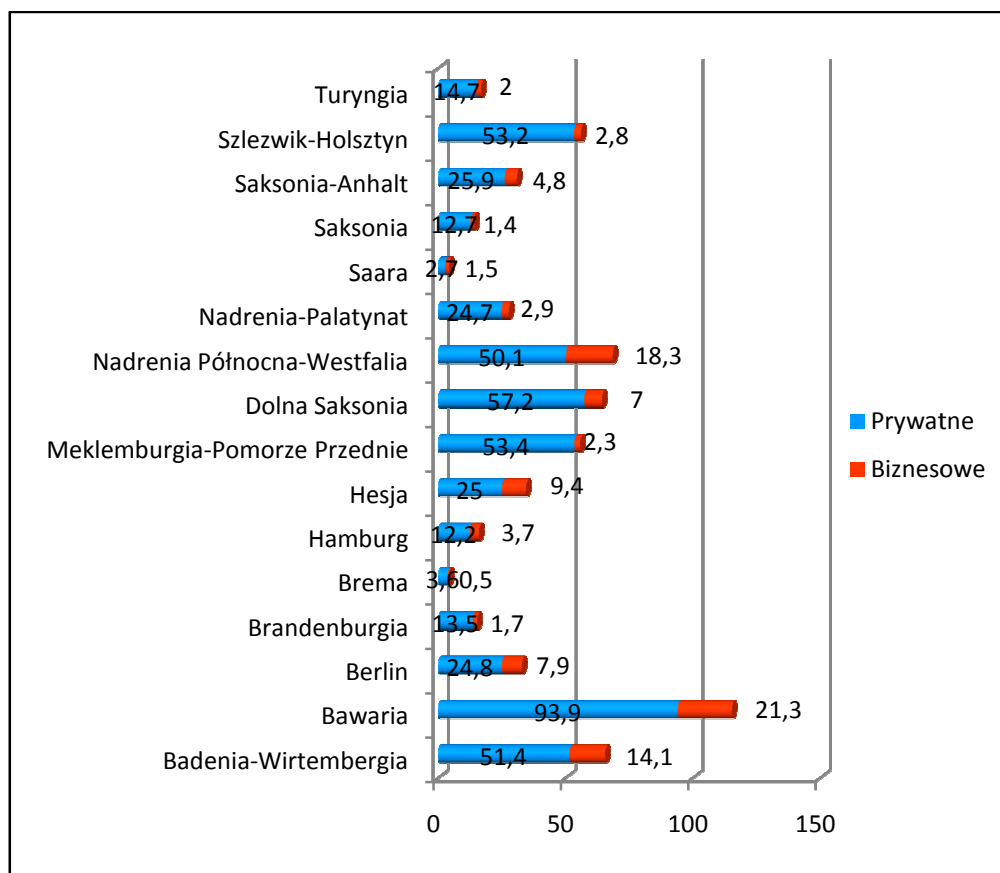
RYNEK EMISJI TURYSTYCZNEJ NIEMIEC

Niemcy charakteryzują się wysoką emisją ruchu turystycznego, co jest wynikiem zamożności mieszkańców i ich znaczną aktywnością turystyczną. Od lat Niemcy są największym europejskim rynkiem pod względem liczby wyjazdów za granicę, wydatków turystycznych oraz liczby podróży zagranicznych.

3.1. Turystyka krajowa.

W Niemczech dominuje turystyka krajowa, w 2008 r. wyjazdy krajowe stanowiły 68,2% wszystkich podróży Niemców.

3.1.1. Kierunki wyjazdów krajowych Niemców.

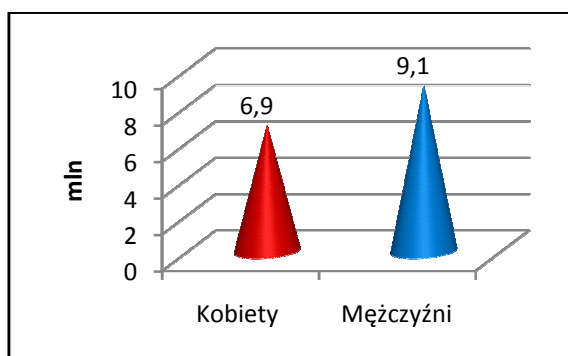

Ryc.29. Podróże Niemców – ilość miejsc noclegowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.416

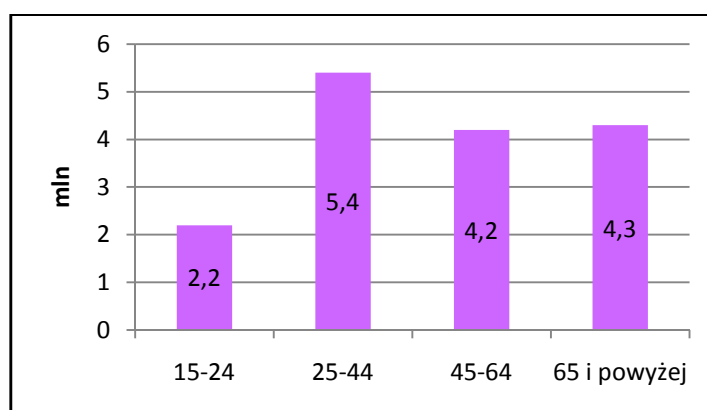
Powyższy wykres przedstawia wyjazdy krajowe Niemców wg ilości miejsc noclegowych. W 2008 r. Niemcy odbyli 185 mln podróży krajowych. Najczęściej odwiedzali Bawarie-32mln wyjazdów (w tym 8,2 mln podróży biznesowych), spędzając tam ponad 115 mln noclegów. Pod względem liczby noclegów drugie miejsce zajmowała Nadrenia Północna-Westfalia – 68,5 mln. Atrakcyjnym celem podróży dla Niemców była również Badenia-Wirtembergia – 21 mln podróży (5,9 mln biznesowych), wykorzystali tam 65,5 mln noclegów, następnie Dolna Saksonia – 17,5 mln podróży (2,9 mln biznesowych). Najbardziej odwiedzanym przez Niemców regionem była Saara-1,1 mln wyjazdów i tylko 4,3 mln noclegów. ¹¹

3.1.2. Profile turystów.

Ryc.30. Prywatne podróże krajowe z co najmniej 4 noclegami wg płci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.415

Ryc.31. Prywatne podróże krajowe z co najmniej 4 noclegami wg wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.415

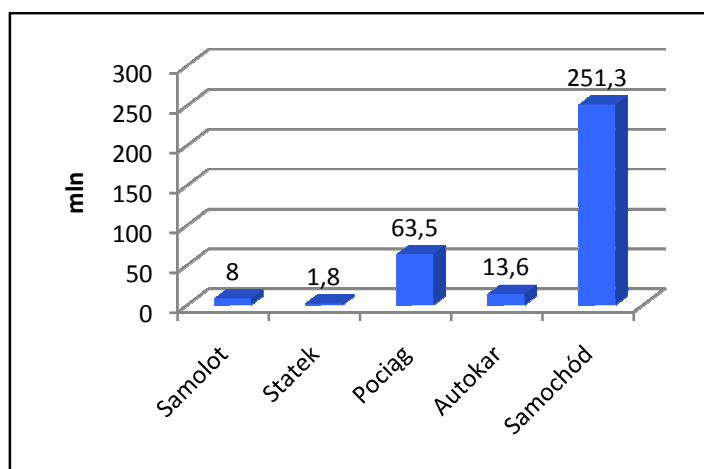
¹¹ Statistisches Jahrbuch 2009 Für die Bundesrepublik Deutschland s. 415

Wyróżniając płeć Niemców w podróżach krajowych z co najmniej 4 noclegami należy zauważyć, iż to mężczyźni wykazali większą aktywność turystyczną. W 2008r. odbyli 9,1 mln podróży, czyli o 2,2 mln więcej niż kobiety w tym okresie.

Biorąc pod uwagę wiek w podróżach krajowych, najczęściej osób podejmujących podróże było w wieku między 25 a 44 lata - 5,4 mln wyjazdów (33,8% podróży krajowych), następnie starsze osoby powyżej 65 lata - 4,3 mln wyjazdów (26,8%), w przedziale 45-64 lat z 4,2 mln podróży (26,3%), najmniejszy udział w wyjazdach krajowych miały osoby z przedziału wiekowego 15 a 24 lat - 13,8% wszystkich podróży krajowych. Duży udział osób w wieku emerytalnym wśród Niemców biorących udział w turystyce związany jest z wysokim poziomem życia na emeryturze w Niemczech.

Pod względem stanu zawodowego wg badań ERV (Europäische Reiseversicherung AG) i DZT (Deutschen Zentrale für Tourismus e.V) najczęściej Niemców wskazują, iż są zatrudnieni 43%, drugą grupą są osoby na rencie 19%, następnie urzędnicy 14%, pozostałe grupy wykazują mniejszą aktywność w turystyce krajowej.¹²

3.1.3. Środki transportu.

Ryc.32. Środki lokomocji w turystyce krajowej wg ilości noclegów

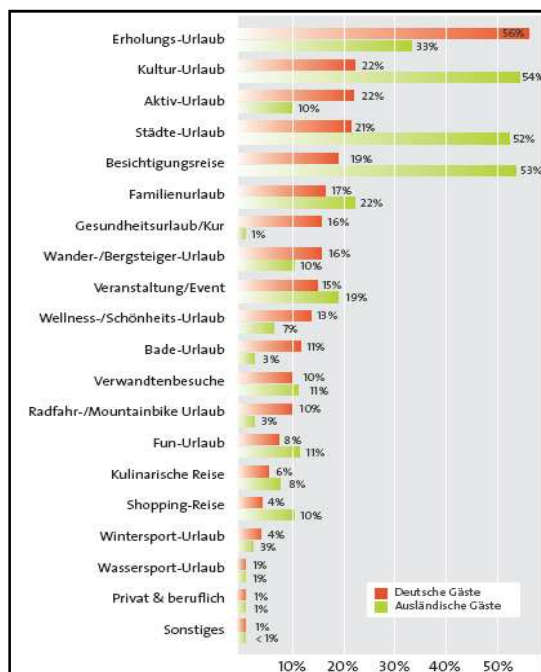
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.415

Najpopularniejszym środkiem transportu podczas krajowych podróży w czasie wolnym jest samochód prywatny bądź wynajęty. Niemcy po kraju podróżuje również koleją, autobusami i samolotami. Najmniejszy odsetek turystów podróżuje statkami.

¹² Qualitätsmonitor Deutschland-Tourismus Ergebnisse 2008/2009

3.1.4. Formy wypoczynku Niemców w podróżach krajowych.

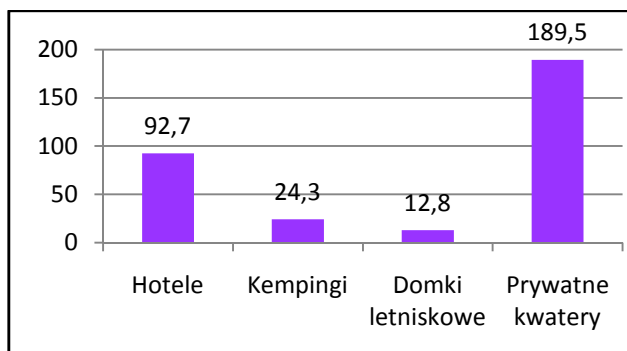

Ryc.33. Formy wyjazdów krajowych Niemców

Źródło: Qualitätsmonitor Deutschland-Tourismus Ergebnisse 2008/2009

Formy wypoczynku odgrywające ważną rolę w wyjazdach krajowych Niemców to przede wszystkim urlop wypoczynkowy 56%, kultur urlop 22%, aktywny wypoczynek 22%, turystyka miejska 21%, zwiedzanie 19%, urlop rodzinny 17%, turystyka zdrowotna 16%.

3.1.5. Baza noclegowa.

Ryc.34. Formy zakwaterowania w podróżach krajowych z co najmniej 4 noclegami (mln)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.415

Niemcy w krajowych podróżach wybierają najczęściej prywatne kwatery jako preferowany sposób zakwaterowania. Biorąc pod uwagę co najmniej cztery noclegi ich liczba wynosiła 189,5 mln. Popularne są również hotele – 92,7 mln, następnie kempingi 24,3 mln i domki letniskowe 12,8 mln.

3.1.6. Długość pobytu.

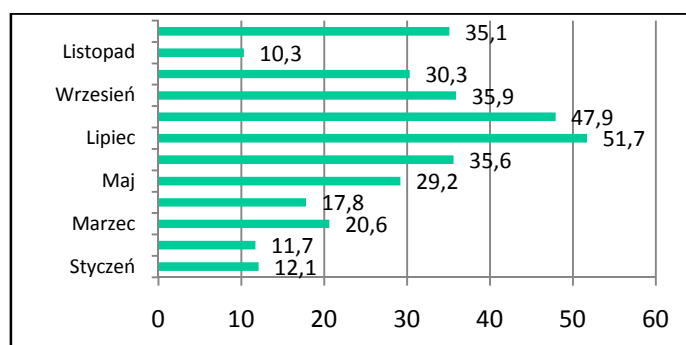
Tab.5. Długość pobytu w turystyce krajowej

Długość podróży w dniach	Ilość noclegów w mln
4-7	171,6
8-14	110,7
15-28	46,6
29-91	9,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.415

Długość pobytu w podróżach urlopowych Niemców to przeważnie 4-7 dni, przy dłuższych pobytach zmniejsza się liczba podróżujących. Przy podróżach trwających 4-7 dni Niemcy skorzystali z 171,6 mln noclegów, natomiast już przy pobycie od 8-14 dni liczba noclegów wynosiła 110,7 mln.

3.1.7. Sezonowość wyjazdów krajowych.

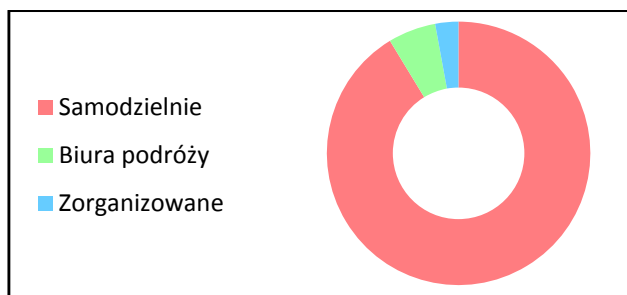

Ryc.35. Wyjazdy krajowe turystów wg miesięcy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.415

Na sezon letni przypada 59,2% wszystkich wyjazdów urlopowych Niemców w podróżach krajowych. Największy ruch turystyczny widoczny jest w lipcu i sierpniu. Zauważyć można, iż w sezonie zimowym grudzień jest miesiącem o znacznym nasileniu ruchu turystycznego.

3.1.8. Organizacja wyjazdów krajowych.

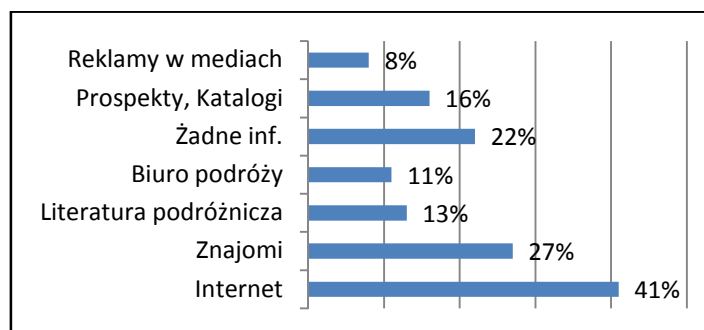

Ryc.36. Liczba noclegów turystów niemieckich wg organizacji wyjazdów krajowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.415

Popularnym sposobem organizacji turystycznych wyjazdów Niemców staje się indywidualna rezerwacja wczasów przez internet. W 2008 r. z 262,2 mln noclegów skorzystali turyści organizujący sobie wyjazdy samodzielnie. Z pośrednictwa biur podróży i innych organizatorów turystyki skorzystało niewiele turystów – 16,8 mln noclegów. Poprzez zorganizowane wyjazdy grupowe turyści skorzystali tylko z 8,2 mln noclegów.

3.1.9. Źródła informacji Niemców o wycieczkach.

Ryc.37. Źródło informacji o podróżach krajowych

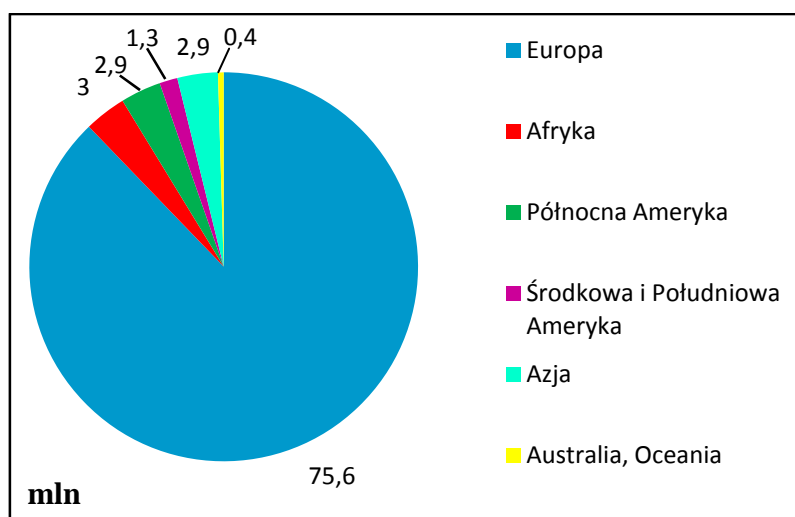
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.deutschland-extranet.de/pdf/Ergebnisse_2008_2009_des_Qualitaetsmonitor_Deutschland_Tourismus_.pdf (Data odczytu: 5.03.2010)

Głównym źródłem informacji w podróżach krajowych jest internet, duża grupa podróżujących o wyjazdach dowiaduje się od znajomych, z prospektów i katalogów, jak również z literatury podróżniczej.

3.2. Turystyka zagraniczna.

W 2008r. wyjazdy zagraniczne Niemców stanowiły 31,8 % wszystkich podróży Niemców (86,2 mln podróży). W tym okresie turyści w podróżach zagranicznych skorzystali z 724,7 mln noclegów.¹³ W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił wzrost ilości podróży o 4,1 mln.¹⁴

3.2.1. Kierunki wyjazdów zagranicznych Niemców.

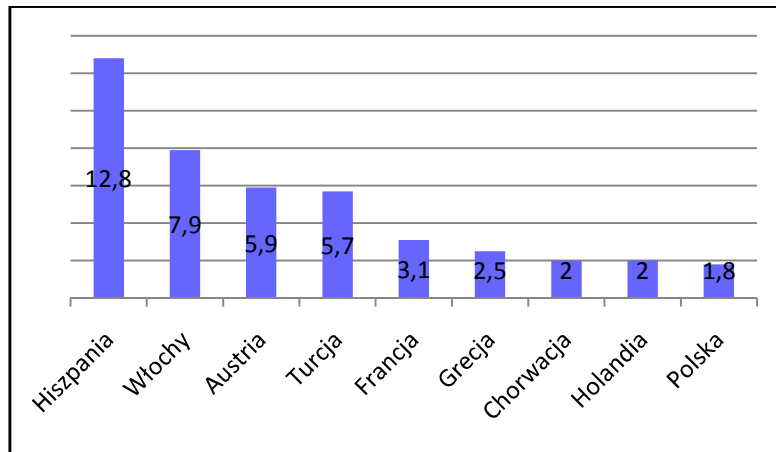
Ryc.38. Podróże Niemców-miejsce docelowe wg kontynentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.416

Najczęściej odwiedzanym kontynentem przez turystów niemieckich jest Europa – 75,6 mln podróży. Pozostałe kontynenty mają niewielkie znaczenie, ich udział to zaledwie 12% wszystkich podróży zagranicznych. 3 mln podróży odbywają Niemcy do Afryki, 2,9 mln do Płn. Ameryki, taka sama liczba podróży była do Azji, 1,3 mln do Środkowej i Południowej Ameryki, najmniej do Australii i Oceanii 0,4 mln podróży.

¹³ Statistisches Jahrbuch 2009 Für die Bundesrepublik Deutschland s.416

¹⁴ Statistisches Jahrbuch 2008 Für die Bundesrepublik Deutschland s.

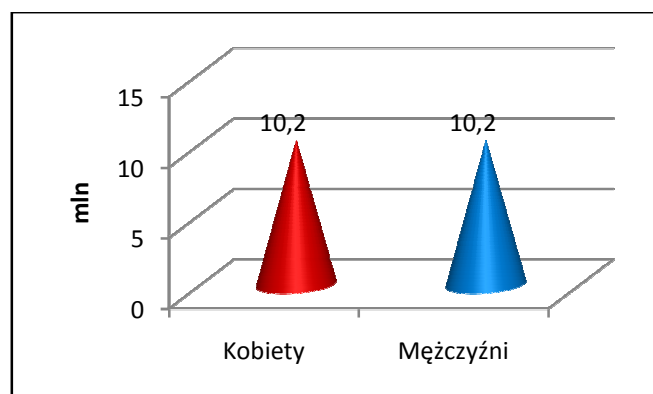

Ryc.39. Podróże Niemiec do krajów europejskich w 2009 r. (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.fur.de/fileadmin/user_upload/RA_Zentrale_Ergebnisse/FUR_Reiseanalyse_RA2010_First_Results.pdf (Data odczytu: 15.04.2010)

Najważniejszymi krajami urlopowych wyjazdów zagranicznych były dla turystów niemieckich: Hiszpania – 12,8%, Włochy – 7,9%, Austria – 5,9 %, Turcja – 5,7%, Francja – 3,1%, Grecja – 2,5%, Chorwacja – 2%, Holandia – 2% i Polska – 1,8%.

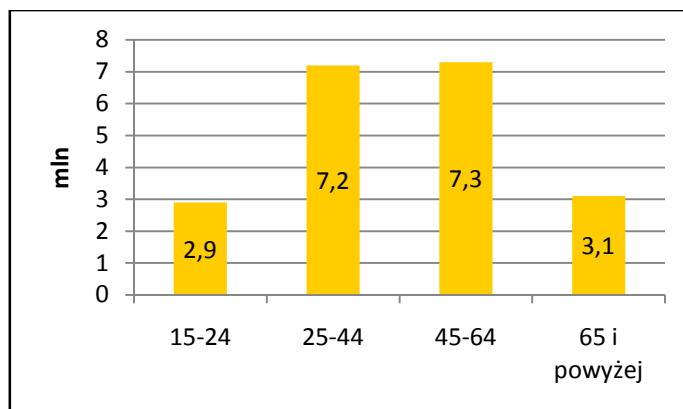
3.2.2. Profile turystów.

Ryc.40. Prywatne podróże zagraniczne z co najmniej 4 noclegami wg płci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.415

Pod względem płci turyści niemieccy w 2008 r. byli w równowadze, prywatne podróże z co najmniej 4 noclegami odbyło tyle samo kobiet co mężczyzn.

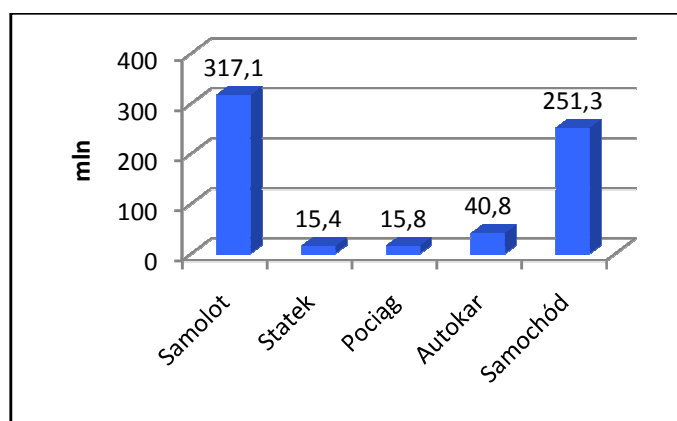

Ryc.41. Prywatne podróże zagraniczne z co najmniej 4 noclegami wg wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.415

Najwięcej osób podróżujących za granice było w wieku od 45 do 64 lat (7,3 mln podróży), równie dużą grupę stanowili turyści w wieku od 25 do 44 lat (7,2 mln), mniejsza aktywność turystyczna wykazywały skrajne grupy wiekowe – 15-24 lat (2,9 mln), 65 i powyżej (3,1 mln).

3.2.3. Środki transportu.

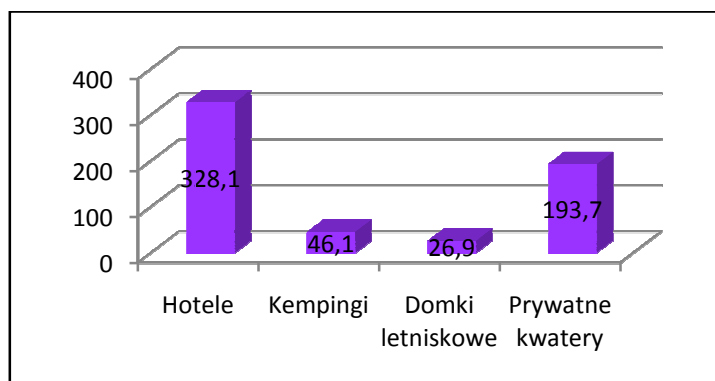

Ryc.42. Środki lokomocji w turystyce zagranicznej wg ilości noclegów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.415

W podróżach zagranicznych Niemcy wybierają najczęściej samolot jako środek transportu. Dużą rolę w wyjazdach odgrywa również samochód prywatny lub wynajęty. Podróż autokarami, koleją czy statkami ma już mniejsze znaczenie.

3.2.4. Baza noclegowa.

Ryc.43. Formy zakwaterowania w podróżach zagranicznych z co najmniej 4 noclegami

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.415

Niemcy w zagranicznych podróżach wybierają najczęściej hotele jako preferowany sposób zakwaterowania. Biorąc pod uwagę co najmniej cztery noclegi ich liczba wynosiła 328,1 mln. Popularne są również prywatne kwatery – 193,7 mln, następnie kempingi 46,1 mln i domki letniskowe 26,9 mln.

3.2.5. Długość pobytu.

Tab.6. Długość pobytu w turystyce zagranicznej

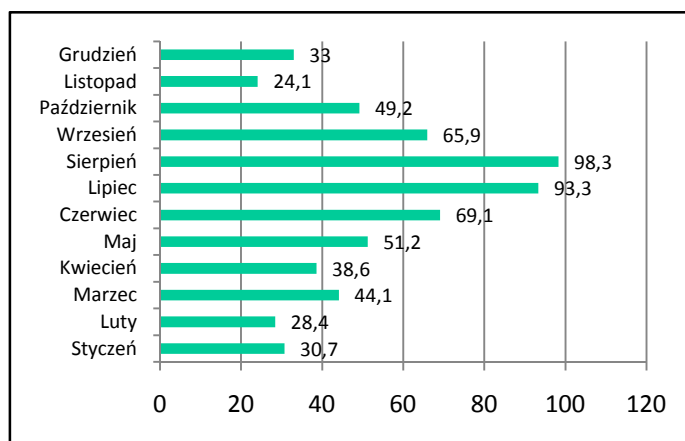
Długość podróży w dniach	Ilość noclegów w mln
4-7	158,7
8-14	262,2
15-28	151,1
29-91	53,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.415

Długość pobytu w podróżach zagranicznych Niemców to przeważnie 8-14 dni. Przy podróżach trwających 8-14 dni Niemcy skorzystali z 262,2 mln noclegów, natomiast

przy wyjazdach krótszych 4-7 dni skorzystali z 158,7 mln noclegów. Przy pobycie wynoszącym od 15 do 28 dni spędzili 151,1 mln noclegów.

3.2.6. Sezonowość wyjazdów zagranicznych.

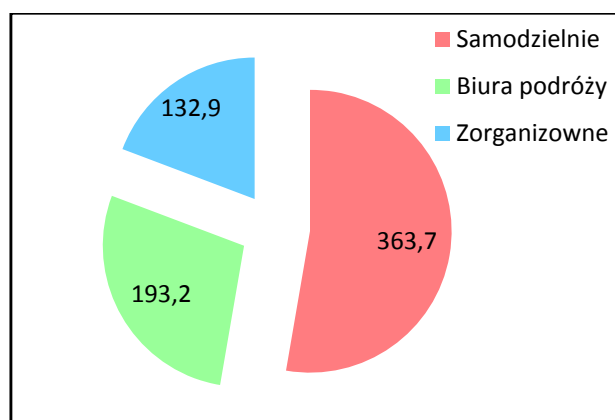

Ryc.44. Wyjazdy zagraniczne turystów wg miesięcy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.415

Na sezon letni przypada ponad 60% wszystkich wyjazdów urlopowych Niemców w podróżach zagranicznych. Szczególne nasilenie ruchu turystycznego widoczne jest podobnie jak w turystyce krajowej w lipcu i sierpniu.

3.2.7. Organizacja wyjazdów zagranicznych.

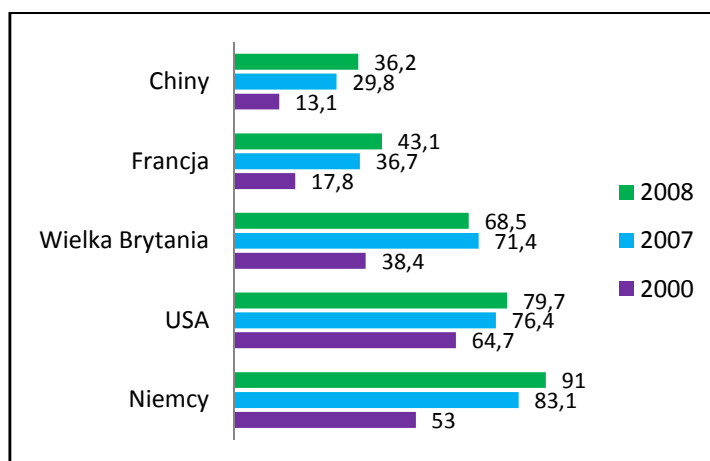
Ryc.45. Liczba noclegów turystów niemieckich wg organizacji wyjazdów zagranicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Statistisches Jahrbuch 2009 s.415

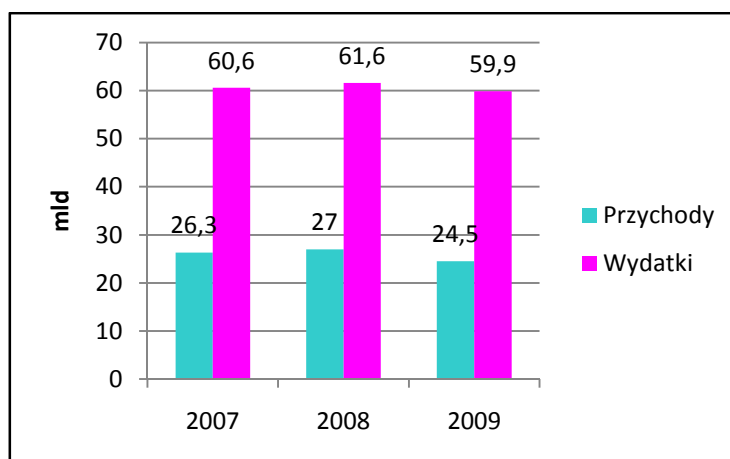
W 2008 r. z 363,7 mln noclegów skorzystali turyści organizujący sobie wyjazdy samodzielnie. Turyści korzystali również z pośrednictwa biur podróży i innych organizatorów turystyki (193,2 mln noclegów). Poprzez zorganizowane wyjazdy grupowe turyści skorzystali z 132,9 mln noclegów.

3.2.8. Wydatki Niemiec na turystykę zagraniczną.

Ryc.46. Państwa świata o największych wydatkach na turystykę zagraniczną (mld USD)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.world-tourism.org/facts/eng/pdf/barometer/UNWTO_Barom09_3_en.pdf (Data odczytu: 7.03.2010)

Ryc.47. Przychody i wydatki w turystyce Niemiec w mld euro

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.germany-tourism.de/pdf/Incoming_Tourismus_Deutschland_Edition_2009_ITB_Ausgabe.pdf (Data odczytu: 5.03.2010), http://www.deutschland-extranet.de/pdf/DZT_Incoming_Brosch_10_itb_de_web.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

Pod względem wydatków turystycznych Niemcy od kilku lat zdecydowanie prowadzi na tle, nie tylko europejskich, ale też innych najbogatszych krajów świata. Należą do grupy państw o silnie ujemnym bilansie turystycznym, co oznacza, że turyści niemieccy wyjeżdżający za granicę wydają znacznie więcej niż turyści zagraniczni odwiedzający Niemcy. Do państw świata o wysokich wydatkach na turystykę należą również Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Francja i Chiny.

W 2009 r. zarówno przychody jak i wydatki w turystyce Niemiec spadły w porównaniu do roku poprzedniego. Przychody z turystyki spadły o 9,9%, natomiast wydatki Niemców na turystykę spadły o 3,1%. Bilans turystyczny wyniósł w 2009 r. -35,4 mld euro.

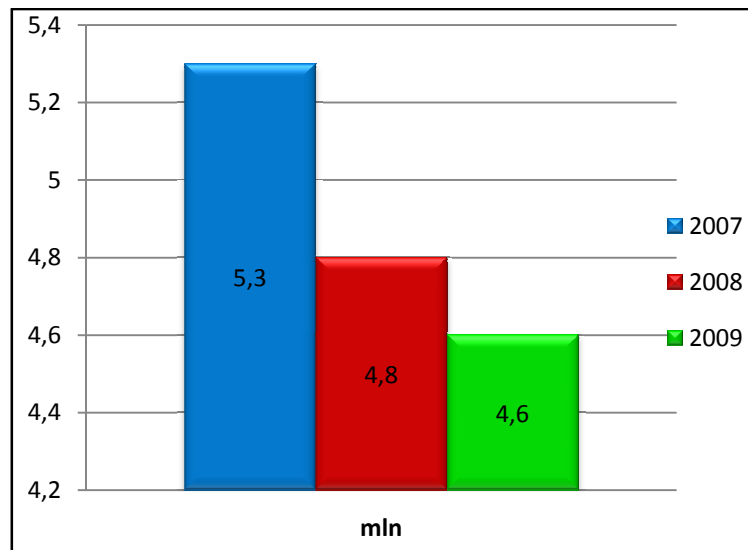
ROZDZIAŁ IV

ZNACZENIE RYNKU TURYSTYCZNEGO NIEMIEC DLA POLSKI

4.1. Charakterystyka przyjazdów Niemców do Polski.

Liczba przyjazdów turystów do Polski w 2009 r. wynosiła 11,9 mln, to o 8% mniej niż w 2008 r., turyści niemieccy stanowili 38,7% (4,6 mln) wszystkich podróżujących do Polski. Wg statystyki F.U.R Polska znajduje się w grupie dziesięciu najbardziej ulubionych zagranicznych destynacji urlopowych Niemców i zajmuje 9 miejsce wśród krajów europejskich.

4.1.1. Przyjazdy turystów niemieckich do Polski.

Ryc.48. Przyjazdy turystów niemieckich do Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.intur.com.pl/turysci2009.htm> (Data odczytu: 2.04.2010)

Pomimo faktu, że Niemcy wybierają Polskę jako jedną z 10 najbardziej ulubionych destynacji urlopowych to od 2007 r. następował spadek przyjazdów turystów niemieckich do Polski. W 2009 r. dynamika przyjazdów Niemców do Polski stanowiła 95,8 % stanu z roku poprzedniego, co oznacza 4,2% spadek liczby przyjazdów.

Tab.7. Niemieckie podróże do Polski na tle innych krajów

	Turyści	Zmiana
Ogółem	11890	-8%
Niemcy	4560	-5%
Ukraina	1295	-16%
Białoruś	865	-1%
Litwa	620	-11%
Wielka Brytania	450	-9%
Niderlandy	300	-5%
Austria	280	4%
Włochy	245	-6%
Łotwa	230	-32%
Francja	215	0%
USA	215	-15%
Węgry	200	-11%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.intur.com.pl/turysci2009.htm> (Data odczytu: 2.04.2010)

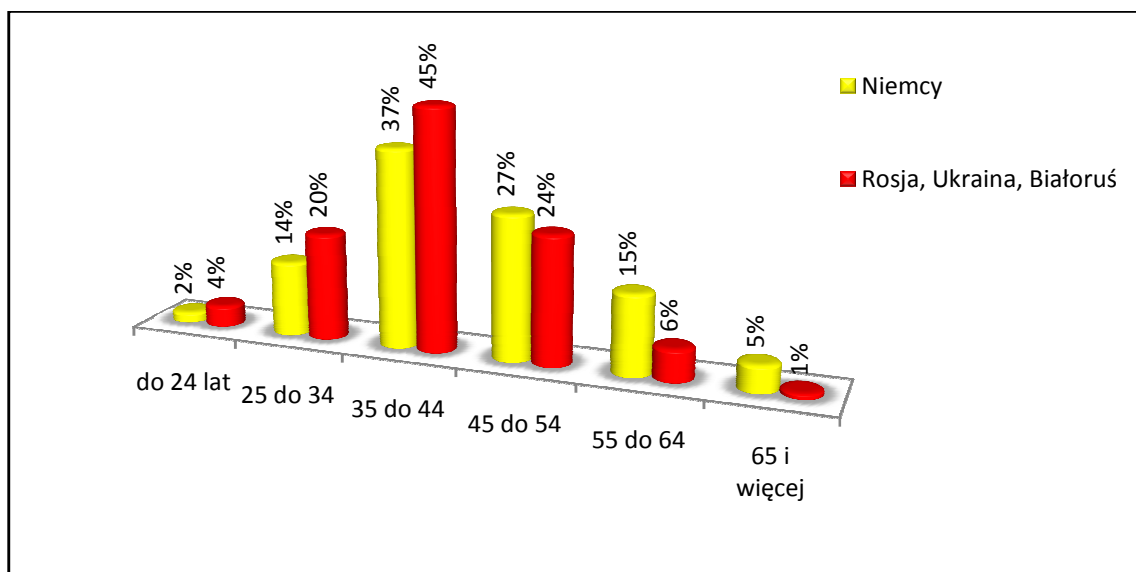
Niemcy są bezkonkurencyjnym krajem w przyjazdach do Polski, w 2009r. liczba przyjazdów turystów niemieckich wynosiła w przybliżeniu 4,6 mln, drugie miejsce zajęła Ukraina z liczbą przyjazdów 1,3 mln, następnie Białoruś 0,9 mln, Litwa 0,6 mln. Praktycznie z wszystkich wyróżnionych w powyższej tabelce państw odnotowano spadek przyjazdów do Polski w porównaniu do roku poprzedniego, tylko z Austrii przyjechało więcej turystów, stabilność w przyjazdach odnotowała Francja.

4.1.2. Kierunki przyjazdów Niemców do Polski.

Regionami najczęściej odwiedzanymi w Polsce były w 2009 r. województwa dolnośląskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie i małopolskie. Najchętniej odwiedzanymi regionami Polski w podróżach jednodniowych były województwa Zachodniopomorskie, Dolnośląskie, wybrzeże Morza Bałtyckiego i Wielkopolska. Wg badań POIT najczęściej deklarowanymi celami podróży miejskich turystów niemieckich były Kraków, Wrocław, Szczecin, Poznań, Gdańsk i Warszawa. Obok wyjazdów do wyżej wymienionych miast, większość klientów Ośrodka interesują wyjazdy nad morze (całe wybrzeże) i jeziora (głównie Mazury) oraz w góry (Dolny Śląsk i Tatry).¹⁵

¹⁵ <http://www.pot.gov.pl/dane-i-wiedza/badania-i-analazy/> (Data odczytu: 10.04.2010)

4.1.3. Profile turystów niemieckich na tle profilów turystów z innych krajów.

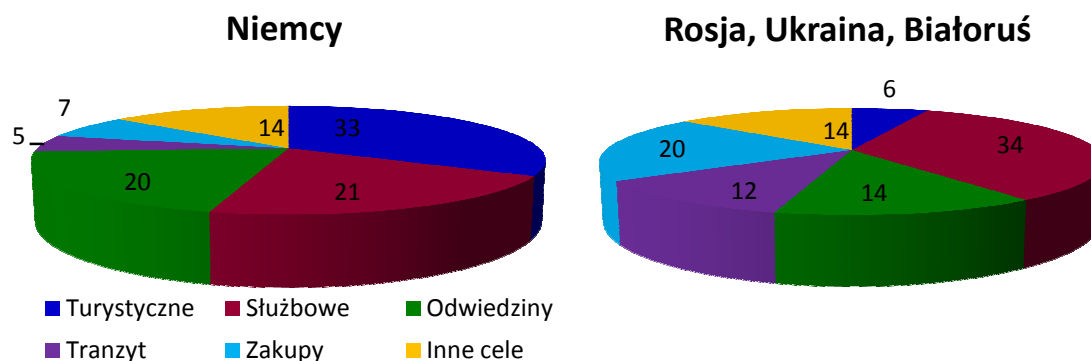
Ryc.49. Struktura wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.intur.com.pl/turysci2009.htm> (Data odczytu: 2.04.2010)

Ponad 1/3 Niemców podróżujących do Polski jest w wieku od 35-44 lat (37%), turyści w wieku od 45-54 lat stawią 27% wszystkich odwiedzających Polskę turystów niemieckich, podobny udział w wyjazdach do Polski mają grupy turystów w wieku 55-64 lat (15%) i 25-34 lat (14%), osoby w wieku 65 lat i więcej stanowią 5% przyjezdnych, natomiast najmniej przyjeżdża do Polski Niemców w wieku poniżej 24 lat (2%).

Jak widać z powyższego wykresu nasi wschodni sąsiedzi w wyjazdach do Polski różnią się pod względem wieku od turystów z Niemiec. Z Rosji, Ukrainy i Białorusi przyjeżdża do nas mniej turystów w wieku 45-54 lat, 55-64 lat, 65 i więcej lat, niż z Niemiec. Natomiast więcej podróżuje do nas osób z grup wiekowych poniżej 44 roku życia w porównaniu do niemieckich turystów. Zwracając uwagę na turystów przyjeżdżających do Polski widać dominację, zarówno w przyjazdach niemieckich turystów jak i turystów ze wschodu, podróżujących w wieku 35-44 lat.

4.1.4. Cele przyjazdów Niemców na tle celów turystów z innych krajów.

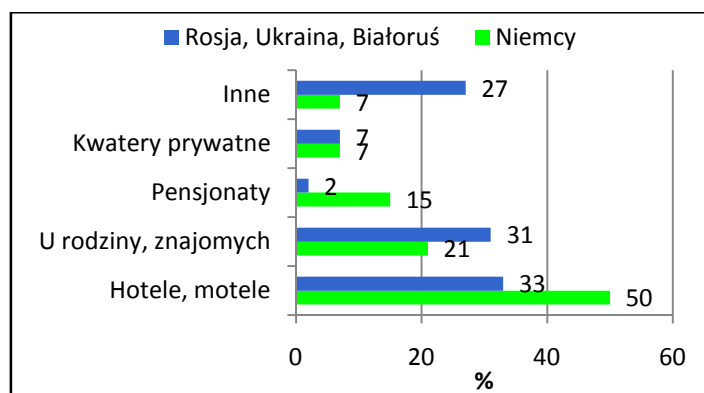
Ryc.50. Główne cele przyjazdów do Polski w 2009r.(w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.intur.com.pl/turysci2009.htm> (Data odczytu: 2.04.2010)

Głównymi celami wizyt turystów niemieckich w Polsce są wyjazdy turystyczne (33%), podróże służbowe (21%), odwiedziny krewnych i znajomych (20%), zakupy (7%). Pozostałe cele nie mają zbyt dużego udziału w turystyce Niemców do Polski.

Porównując cele przyjazdów Niemców z celami turystów z innych krajów, widać znaczące różnice. Głównym celem dla Niemców są wyjazdy turystyczne, które w podróżach turystów z Rosji, Ukrainy i Białorusi do Polski są najmniej znaczące. Mniej niż Niemców podróżują turystów z innych krajów w celu odwiedzin, natomiast więcej obiera jako swój cel przyjazdu do Polski podróż służbową, tranzyt i zakupy.

4.1.5. Baza noclegowa Niemców w Polsce na tle bazy noclegowej turystów z innych krajów.

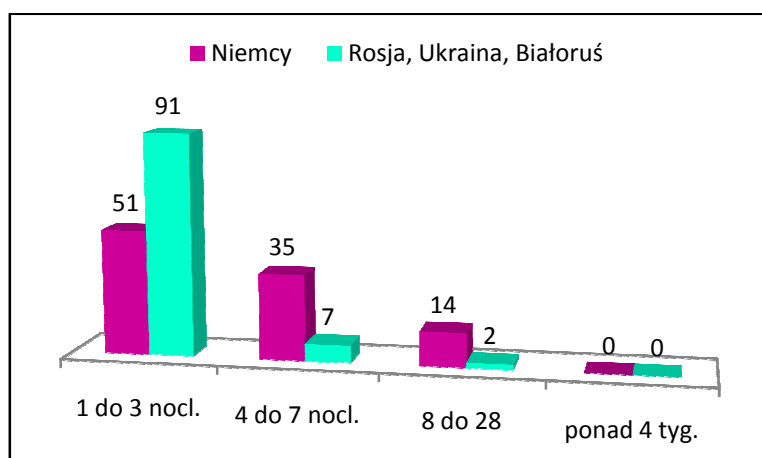
Ryc.51. Wykorzystana baza noclegowa (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.intur.com.pl/turysci2009.htm> (Data odczytu: 2.04.2010)

Najwięcej turystów niemieckich nocowało podczas swej podróży w Polsce w hotelach i motelach (50%), innym sposobem zakwaterowania były noclegi u rodziny i znajomych (21%), z pensjonatów skorzystało 15%, natomiast z kwater prywatnych 7% turystów niemieckich.

Podobnie jak Niemcy, turyści z Rosji, Ukrainy i Białorusi wybierają najczęściej hotele i motele jako formę zakwaterowania, jednak to turyści niemieccy częściej wybierają tą formę. Duża grupa turystów z Rosji, Ukrainy i Białorusi podczas pobytu w Polsce nocuje u rodziny i znajomych, natomiast najmniej w pensjonatach, która to forma przez Niemców jest wybierana po hotelach i noclegach u rodziny równie często. Udział procentowy kwater prywatnych jako preferowanej bazy noclegowej był dla Niemców i wschodnich sąsiadów w 2009 r. taki sam.

4.1.6. Długość pobytu Niemców w Polsce na tle długości pobytu turystów z innych krajów.

Ryc.52. Długość pobytu (%)

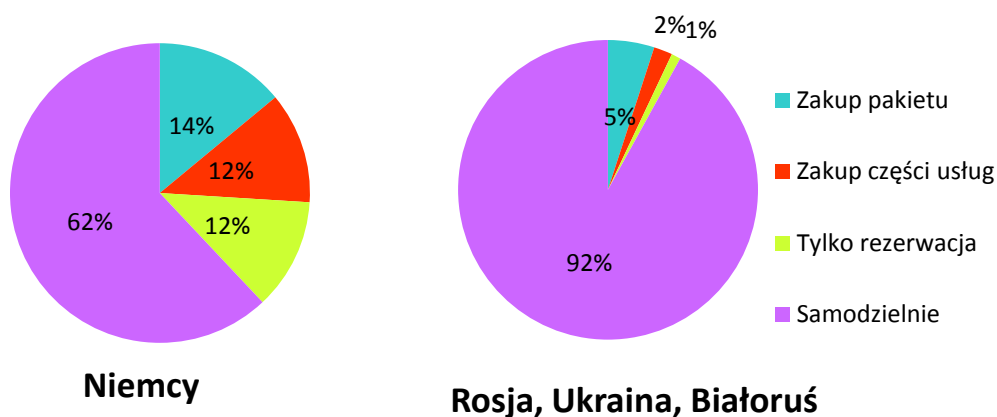
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.intur.com.pl/turysci2009.htm> (Data odczytu: 2.04.2010)

Duże znaczenie w wyjazdach Niemców do Polski mają krótkie podróże z 1 do 3 noclegów – 51% podróży, dłuższe pobyty z 4 do 7 noclegów stanowią 35% przyjazdów, natomiast pobyty z 8 do 28 noclegów to 14% udział w podróżach niemieckich turystów do Polski. Przeciętna liczba noclegów Niemców w Polsce wynosiła 4,4 noclegi, natomiast turyści ze wchodu spędzili przeciętnie 1,9 noclegów.

Dla turystów z Rosji, Ukrainy i Białorusi główny celem podróży do Polski są przede wszystkim krótkie wyjazdy, podobnie jak w wyjazdach Niemców. Turyści z Niemiec preferują również dłuższe pobyty w Polsce, które dla porównywanej grupy turystów są tylko w minimalnym stopniu brane pod uwagę.

W rankingu krótkich podróży Niemców Polska zajmuje 2 miejsce, po Czechach, przed Austrią, Szwajcarią, Francją, Włochami i Hiszpanią. W podróżach jednodniowych Polska zajmuje 1 miejsce, przed Czechami. Wyjazdy do Polski stanowią aż 86% podróży jednodniowych, odbywanych przez mieszkańców Niemiec wschodnich. Podstawowym powodem tych wyjazdów są zakupy towarów i usług.¹⁶

4.1.7. Sposób organizacji przyjazdów Niemców do Polski na tle sposobów organizacji przyjazdów turystów z innych krajów.

Ryc.53. Sposób organizacji przyjazdu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.intur.com.pl/turysci2009.htm> (Data odczytu: 2.04.2010)

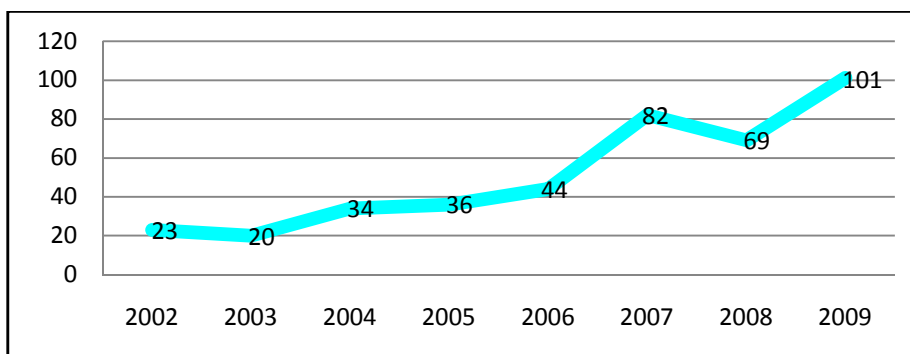
Niemcy przede wszystkim organizują swoje wyjazdy do Polski samodzielnie 62%, innym sposobem organizacji ich podróży jest zakup pakietu 14%, w takim samym stopniu sposobem organizacji wyjazdu jest dla nich zakup części usług jak i załatwienie rezerwacji po 12%.

O 30% więcej turystów z Rosji, Ukrainy i Białorusi organizują samodzielnie wyjazdy do Polski niż Niemców. Znikomy procent przypada dla pozostałych sposobów organizacji przyjazdu tylko 8%, natomiast dla niemieckich turystów dość dużo 38%.

¹⁶ <http://www.pot.gov.pl/dane-i-wiedza/badania-i-analazy/> (Data odczytu: 10.04.2010)

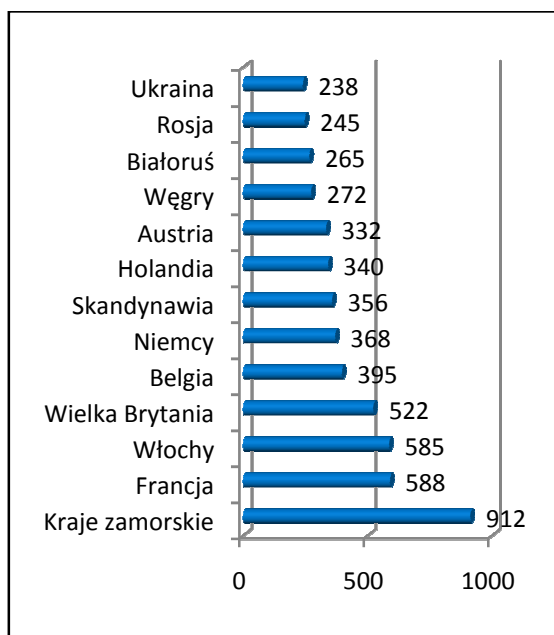
4.1.8. Wydatki turystów niemieckich w Polsce.

Ryc.54. Wydatki turystów niemieckich w Polsce na jedną osobę/ 1 dzień w USD

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.intur.com.pl/turysci2009.htm> (Data odczytu: 2.04.2010)

Turyści niemieccy od 2003 roku zwiększali ilość pieniędzy przeznaczanych na wyjazdy do Polski, ten wzrost utrzymywał się do 2007 r., gdyż w 2008 r. nastąpił duży spadek wydatków do 69 USD na jeden dzień pobytu, natomiast w 2009 r. nastąpił wzrost wydatków na podróże Niemców do Polski, które wynosiły 101 USD na jeden dzień. W przeciętnych wydatkach na 1 dzień pobytu w 2009 roku Niemcy zajmowały 8 pozycje, na pierwszym miejscu znajdują się Włosi.

Ryc.55. Przeciętne wydatki turystów na osobę w 2009 roku w USD (według krajów)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.intur.com.pl/turysci2009.htm> (Data odczytu: 2.04.2010)

W 2009r. Niemcy w podróżach do Polski wydali przeciętnie na osobę 398 USD i pod tym względem znajdują się na 6 miejscu. Największe wydatki w tym czasie ponieśli turyści z krajów zamorskich (Australia, Japonia, Kanada, Korea Płd. i USA), drugie miejsce mieli Francuzi, trzecie Włosi.

4.2. Charakterystyka wyjazdów Polaków do Niemiec.

Według szacunków Instytutu Turystyki w 2009r. Polacy uczestniczyli w 6,3 mln turystycznych podróży zagranicznych (o 17,1% mniej niż w 2008r.), w tym 1,3 mln stanowiły podróże do Niemiec. Polscy turyści najczęściej odwiedzali oprócz Niemiec, także Włochy, Wielką Brytanie, Holandię, Czechy, Austrię i Chorwację.

4.2.1. Wyjazdy turystów polskich do Niemiec.

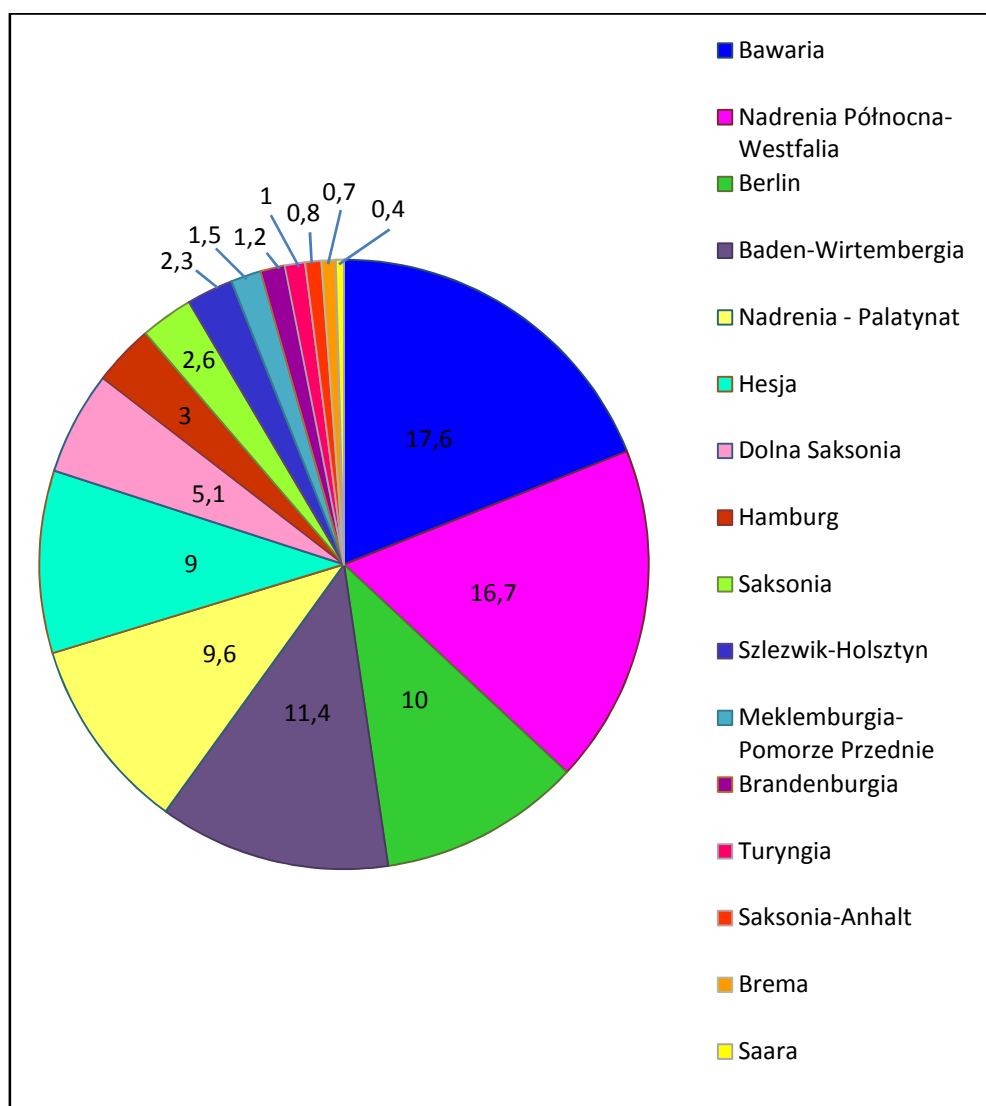
Tab.8. Zagraniczne wyjazdy polskich turystów według odwiedzanych krajów (w mln)

Rok	1998	2000	2005	2008	2009
Razem	7,6	9,6	6,2	7,6	6,3
Niemcy	2,8	3,6	1,85	1,9	1,3
Włochy	0,9	1	0,55	0,45	0,65
Wielka Brytania	0,3	0,25	0,3	0,45	0,5
Czechy	0,9	0,6	0,5	0,65	0,35
Holandia	0,15	0,3	0,25	0,35	0,35
Austria	0,55	0,45	0,35	0,3	0,35
Chorwacja	-	0,4	0,25	0,3	0,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.intur.com.pl/wyjazdy.htm#kraje> (Data odczytu: 2.04.2010)

Rynek turystyczny Niemiec stanowi główny cel zagranicznych wyjazdów Polaków, 20,6 % wszystkich podróży turystów polskich skierowana jest do Niemiec. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił spadek wyjazdów Polaków do Niemiec o 31,6 %. Z powyższej tabelki widać, iż w 2000r. odnotowano największą liczbę zagranicznych wyjazdów polskich turystów – 9,6 mln. W tym roku również wyjazdy do Niemiec były największe – 3,6 mln (37,5% wszystkich podróży zagranicznych).

4.2.2. Kierunki wyjazdów.

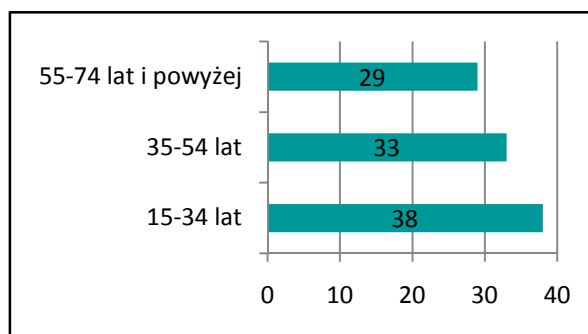
Ryc.56. Regiony Niemiec odwiedzane przez Polaków (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.deutschland-extranet.de/pdf/MI_Polen_2010.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

Polacy w swoich podróżach do Niemiec najczęściej wybierali Bawarię-17,6%, jako miejsce docelowe. Również Nadrenia Północna-Westfalia odwiedzana była chętnie przez turystów polskich 16,7%. Kolejnym regionem o dużym znaczeniu turystycznym dla Polaków był Baden-Wirtembergia z 11,4% udziałem. Następnie Berlin (10%), zarówno jako land i miasto Niemiec postrzegany był jako atrakcyjny region, który warto odwiedzić. Wielu Polaków podróżowało również do Nadreni-Palatynat i Hesji. Pozostałe kraje

związkowe nie były tak często wybierane jako kierunki wyjazdów turystów polskich. Najmniej Polaków przyjechało do regionu Saara.

4.2.3. Profile turystów.

Ryc.57. Struktura wieku (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Źródło: http://www.deutschland-extranet.de/pdf/MI_Polen_2010.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

W 2008 r. średnia wieku dla turystów polskich odwiedzających Niemcy wynosiła 43,5 lat, wśród wyjeżdżających mężczyźni stanowili 39% a kobiety 61%.¹⁷ W grupie osób podróżujących do Niemiec najwięcej było w wieku od 15-34 lat. Kolejna grupa w przedziale wiekowym od 35-54 lat stanowiła 33%. Duży udział w podróżach do naszych zachodnich sąsiadów miały także osoby w wieku od 55-74 lat i powyżej – 29%.

4.2.4. Cele wyjazdów.

W podróżach Polaków do Niemiec w 2009 r. dominowała turystyka miejska 42%, natomiast turystyka objazdowa przyciągnęła 35% turystów polskich. Dużym zainteresowaniem cieszyły się urlopy w obszarach turystycznych 19% (urlop nad wodą, na wsi i w górach), kolejnymi liczącymi się motywami były podróże z prywatnymi powodami 2%, pozostałe motywy miały już mniejsze znaczenie. Porównując ranking motywacji w podróżach wypoczynkowych Polaków z motywami Europejczyków, zauważa się dominację turystyki miejskiej i objazdowej. Na trzecim miejscu Europejczycy wybierali turystykę wypoczynkową na wsi, która dla Polaków była mniej ważna.¹⁸

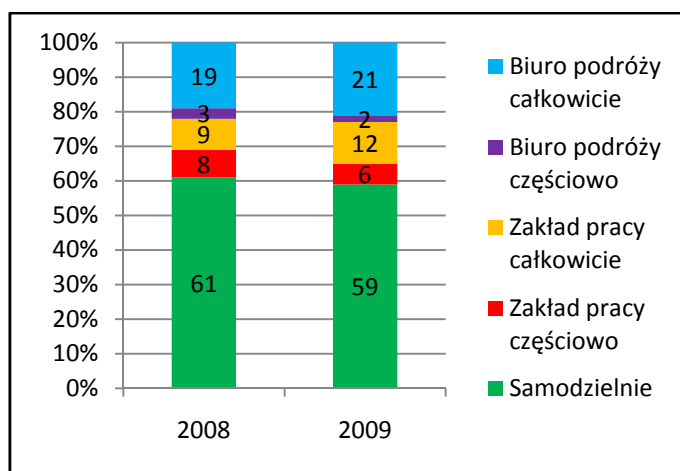
¹⁷ http://www.deutschland-extranet.de/pdf/MI_Polen_2010.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

¹⁸ ibidem

4.2.5. Długość pobytu.

Przeciętna długość pobytu w polskich wyjazdach na urlop wynosił w Niemczech 10,5 nocy. W 2008 r. 76 % wyjazdów na urlop Polaków do Niemiec było dłuższym podróżowaniem (przynajmniej 4 noce) i 24 % stanowiły krótkie podróże (maksymalnie 3 noce).

4.2.6. Sposób organizacji wyjazdu.

Ryc.58. Sposób organizacji podróży zagranicznych (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.intur.com.pl/wyjazdy.htm#kraje> (Data odczytu: 2.04.2010)

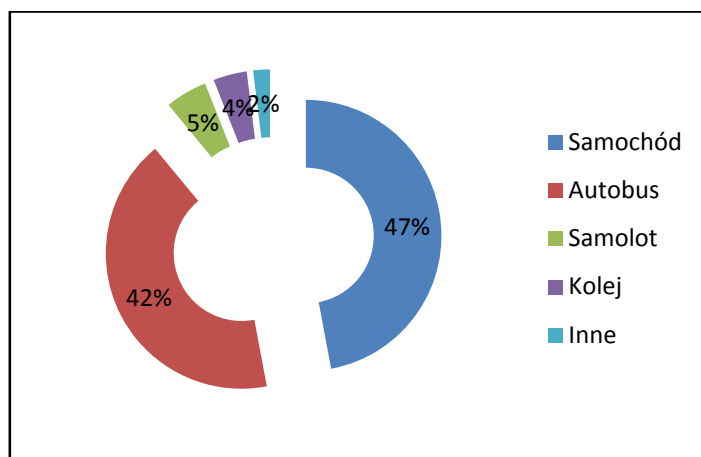
Polacy najczęściej samodzielnie planują swój wyjazd zagraniczny. W 2009r. z pośrednictwa biura podróży w organizacji całej podróży skorzystało 21% Polaków, natomiast z częściowej tylko 2%. Dużo osób miało zorganizowany wyjazd całkowicie przez zakłady pracy i inne instytucje 12%.

4.2.7. Wydatki turystów polskich w Niemczech.

W 2008 r. polscy turyści wydali przeciętnie 416 euro na urlop w Niemczech, w poprzednim roku była to kwota mniejsza o 81 euro. Natomiast na dzień pobytu wydawali 42 euro.¹⁹

¹⁹ http://www.deutschland-extranet.de/pdf/MI_Polen_2010.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

4.2.8. Środki lokomocji.

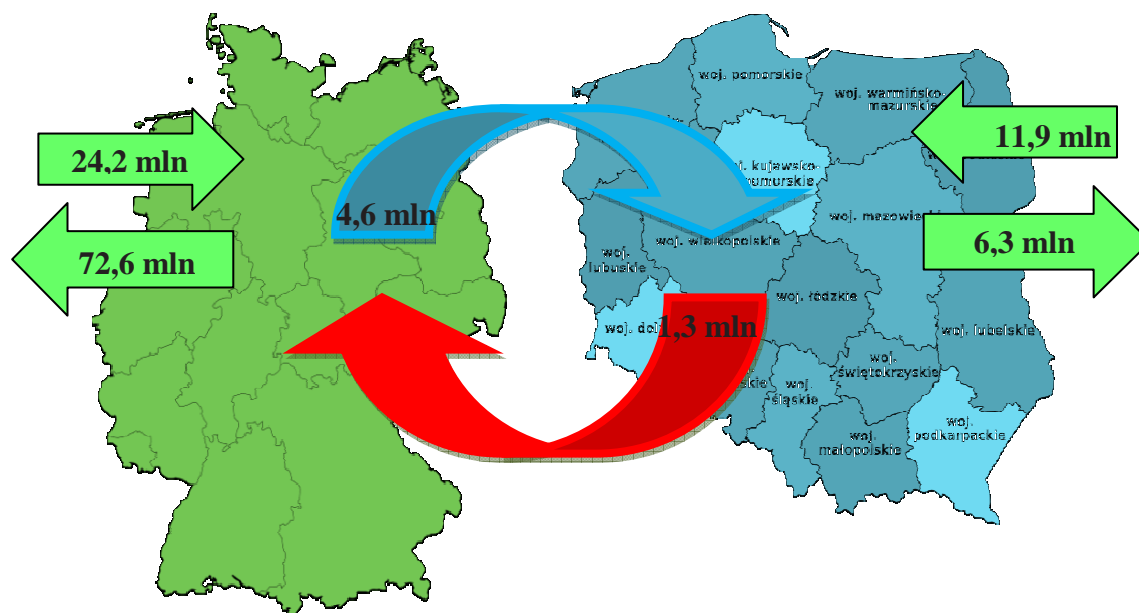

Ryc.59. Środki lokomocji w wyjazdach Polaków do Niemiec

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Źródło: http://www.deutschland-extranet.de/pdf/MI_Polen_2010.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)

Najczęściej wybieranym przez Polaków środkiem transportu w wyjazdach do Niemiec był samochód osobowy (prywatny i wynajęty 47%). 42% podróżowało do Niemiec autobusem, natomiast z samolotu skorzystało tylko 5% turystów polskich, a kolei 4%.

4.3. Ruch turystyczny w Polsce i w Niemczech-podsumowanie.

Ryc.60. Ruch turystyczny w 2009r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: www.wikipedia.pl/niemcy (Data odczytu: 4.03.2010),

Rok 2009 był dla Niemiec rokiem zahamowania wzrostu gospodarczego. Wpływ kryzysu światowego odbił się również na turystyce. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił spadek przyjazdów do Niemiec o 3%. Przychody z turystyki wyniosły w 2009 r. 24,5 mld euro.

Mimo spadku w ruchu turystycznym, Niemcy pozostali „mistrzami świata w podróżowaniu”, jak podaje DRV, największa organizacja branży turystycznej w Niemczech. Odbyli oni 72,6 mln podróży zagranicznych, wydając 59,9 mld euro.

Wg F.U.R (Forschungsgemeinschaft Urlaub und Reisen e.V.) w 2009 roku najważniejszymi celami urlopowych wyjazdów zagranicznych były dla turystów niemieckich: Hiszpania, Włochy, Turcja, Polska znalazła się na 9 miejscu.

W 2009 r. do Polski przyjechało 4,6 mln turystów niemieckich, stanowili oni 38,7% wszystkich turystów podróżujących do Polski. W tym okresie do Niemiec wyjechało 1,3 mln polskich turystów. Polacy najczęściej odwiedzali oprócz Niemiec, także Włochy, Wielką Brytanie, Holandię.

ZAKOŃCZENIE

Przedmiotem rozważań niniejszej pracy była analiza rynku turystycznego Niemiec. Niemcy jako kraj tysiąca możliwości od lat stanowi jeden z najbardziej liczących się krajów świata. W pracy przedstawione zostały regiony z niezwykleymi walorami krajobrazowymi, przyrodniczymi, klimatycznymi, oryginalną kulturą, mnogością zabytków i pamiątek historycznych, które wpływają na wzrastający z roku na rok ruch turystyczny w Niemczech. Dzięki przedstawieniu ogólnych informacji o Niemczech oraz regionach koncentracji ruchu turystycznego łatwiej zrozumieć motywy którymi kierują się turyści.

Analizując zarówno rynek recepcji jak i emisji turystycznej Niemiec można stwierdzić, iż jest to kraj wybitnie emisyjny. Niemcy uwielbiają podróżować, jest to związane z ich stylem życia, chęcią poznania nowych miejsc, ludzi i kultur.

BIBLIOGRAFIA

1. Kruczek Z., *Europa geografia turystyczna*, Proksenia, Kraków 2008, s.107-110
2. Praca zbiorowa pod red. T. Słabczyński, *Encyklopedia Geografii*, Wydawnictwo Gutenberga-KWE, Warszawa-Poznań 1997, s.71
3. Przewodnik Wiedzy i Życia *Niemcy*, Wydawnictwo Wiedzy i Życia Dorling Kindersleh s.544-549
4. Statistisches Jahrbuch 2008 Für die Bundesrepublik Deutschland
5. Statistisches Jahrbuch 2009 Für die Bundesrepublik Deutschland s.21, 28, 415, 416,420, 631, 643, 644, 661,718
6. Warszzyńska J., *Geografia turystyczna świata cz.I*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003, s.192-209
7. http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-DA-09-001/EN/KS-DA-09-001-EN.PDF (Data odczytu: 4.03.2010)
8. http://www.deutschland-extranet.de/pdf/DZT_Incoming_Brosch_10_itb_de_web.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)
9. http://www.deutschland-extranet.de/pdf/Ergebnisse_2008_2009_des_Qualitaetsmonitor_Deutschland_Tourismus_.pdf (Data odczytu: 5.03.2010)
10. http://www.deutschland-extranet.de/pdf/MI_Polen_2010.pdf (Data odczytu: 10.04.2010)
11. http://www.fur.de/fileadmin/user_upload/RA_Zentrale_Ergebnisse/FUR_Reiseanalyse_RA2010_First_Results.pdf (Data odczytu: 15.04.2010)
12. http://www.germany-tourism.de/pdf/Incoming_Tourismus_Deutschland_Edition_2009_ITB_Ausgabe.pdf (Data odczytu: 5.03.2010)
13. <http://www.intur.com.pl/trendy.htm> (Data odczytu 7.03.2010)
14. <http://www.intur.com.pl/turysci2009.htm> (Data odczytu: 2.04.2010)
15. <http://www.intur.com.pl/wyjazdy.htm#kraje> (Data odczytu:2.04.2010)
16. http://www.niemcy.ovh.org/images/Niemcy_Mapa.png (Data odczytu: 4.03.2010)
17. http://www.niemcy.ovh.org/ustroj_polityczny.html (Data odczytu: 5.03.2010)
18. <http://www.pot.gov.pl/dane-i-wiedza/badania-i-analizy/> (Data odczytu: 10.04.2010)
19. http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/fileadmin/festplatte/sprachen/download/polnisch/TAT_POL_06Wirtsch.PDF (Data odczytu: 6.03.2010)

20. www.wikipedia.pl/niemcy (Data odczytu: 4.03.2010)

21. http://www.world-tourism.org/facts/eng/pdf/barometer/UNWTO_Barom09_3_en.pdf
(Data odczytu: 7.03.2010)

22. <http://www.world-tourism.org/facts/wtb.html> (Data odczytu: 5.03.2010)

WYKAZ RYCIN I TABEL

Ryciny:

Ryc.1. Mapa Niemiec

Ryc. 2. Liczba ludności Niemiec (w mln)

Ryc. 3. Liczba ludności z podziałem na płeć (w mln)

Ryc.4 Liczba cudzoziemców w Niemczech (w mln)

Ryc.5. PKB Niemiec w mld euro

Ryc. 6. PKB w krajach związkowych w 2008 r.

Ryc.7. Miejsce Niemiec w imporcie i eksporcie towarów na świecie w 2008 r.

Ryc.8. Kraje związkowe Niemiec

Ryc.9. Długość głównych sieci transportowych

Ryc.10. Liczba pasażerów w wybranych sektorach transportu

Ryc.11. Struktura obiektów udzielających noclegi

Ryc.12. Ilość udzielonych noclegów w 2009r.

Ryc.13. Przyjazdy turystów do Europy, Europy Zachodniej i Niemiec.

Ryc.14. Wpływy z turystyki zagranicznej w Europie, Europie Zachodniej i w Niemczech

Ryc.15. Przyjazdy turystów- miejsce Niemiec na tle krajów świata.

Ryc.16. Przyjazdy turystów z różnych kontynentów.

Ryc.17. Przyjazdy turystów z krajów świata w 2009 r..

Ryc.18. Przyjazdy turystów- miejsce Niemiec na tle krajów europejskich.

Ryc.19. Przyjazdy turystów z krajów europejskich w 2009r.

Ryc.20. Najczęściej odwiedzane miasta Niemiec (ilość noclegów)

Ryc.21. Liczbie turystów w regionach Niemiec w % (ilość noclegów)

Ryc.22. Struktura wieku dla turystów zagranicznych

Ryc.23. Ranking motywacji w podróżach wypoczynkowych Europejczyków do Niemiec

Ryc.24. Formy spędzania czasu wolnego przez turystów na urlopie w Niemczech w 2008r.

Ryc.25. Środki lokomocji turystów zagranicznych w 2008r.

Ryc.26. Formy zakwaterowania turystów zagranicznych 2009 r.

Ryc.27. Wpływy z turystyki międzynarodowej w Europie w mld USD

Ryc.28. Przyjazdy turystów wg liczby noclegów z kontynentów - prognoza na 2015r.

Ryc.29. Podróże Niemców – ilość miejsc noclegowych

Ryc.30. Prywatne podróże krajowe z co najmniej 4 noclegami wg płci

Ryc.31. Prywatne podróże krajowe z co najmniej 4 noclegami wg wieku

Ryc.32. Środki lokomocji w turystyce krajowej wg ilości noclegów

Ryc.33. Formy wyjazdów krajowych Niemców

Ryc.34. Formy zakwaterowania w podróżach krajowych z co najmniej 4 noclegami (mln)

Ryc.35. Wyjazdy krajowe turystów wg miesięcy

Ryc.36. Liczba noclegów turystów niemieckich wg organizacji wyjazdów krajowych

Ryc.37. Źródło informacji o podróżach krajowych

Ryc.38. Podróże Niemców-miejsce docelowe wg kontynentów

Ryc.39. Podróże Niemiec do krajów europejskich wg liczby noclegów

Ryc.40. Prywatne podróże zagraniczne z co najmniej 4 noclegami wg płci

Ryc.41. Prywatne podróże zagraniczne z co najmniej 4 noclegami wg wieku

Ryc.42. Środki lokomocji w turystyce zagranicznej wg ilości noclegów

Ryc.43. Formy zakwaterowania w podróżach zagranicznych z co najmniej 4 noclegami

Ryc.44. Wyjazdy zagraniczne turystów wg miesięcy

Ryc.45. Liczba noclegów turystów niemieckich wg organizacji wyjazdów zagranicznych

Ryc.46. Państwa świata o największych wydatkach na turystykę zagraniczną (mld USD)

Ryc.47. Przychody i wydatki w turystyce Niemiec w mld euro

Ryc.48. Przyjazdy turystów niemieckich do Polski

Ryc.49. Struktura wieku

Ryc.50. Główne cele przyjazdów do Polski w 2009r.(w %)

Ryc.51. Wykorzystana baza noclegowa (%)

Ryc.52. Długość pobytu (%)

Ryc.53. Sposób organizacji przyjazdu

Ryc.54. Wydatki turystów niemieckich w Polsce na jedną osobę/ 1 dzień w USD

Ryc.55. Przeciętne wydatki turystów na osobę w 2009 roku w USD (według krajów)

Ryc.56. Regiony Niemiec odwiedzane przez Polaków (%)

Ryc.57. Struktura wieku (%)

Ryc.58. Sposób organizacji podróży zagranicznych (%)

Ryc.59. Środki lokomocji w wyjazdach Polaków do Niemiec

Ryc.60. Ruch turystyczny w 2009r.

Tabele:

Tab.1. Długość granic lądowych Niemiec

Tab.2. Cele podróży Europejczyków do Niemiec 2009r.

Tab.3. Kraje świata o największych wpływach z turystyki zagranicznej i ich zmiany

Tab.4. Przyjazdy turystów z krajów świata wg liczby noclegów – prognoza na 2015r.

Tab.5. Długość pobytu w turystyce krajowej

Tab.6. Długość pobytu w turystyce zagranicznej

Tab.7. Niemieckie podróże do Polski na tle innych krajów

Tab.8. Zagraniczne wyjazdy polskich turystów według odwiedzanych krajów (w mln)